

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ ANTROPOLOGIE

**FUNKCE DOMU DĚTÍ A MLÁDEŽE
V CELOŽIVOTNÍM VZDĚLÁVÁNÍ**

THE ROLE OF CHILDREN AND YOUTH CENTRE IN LIFELONG LEARNING

Magisterská diplomová práce

Obor studia: Andragogika

Autor: Bc. Petr Krátký

Vedoucí práce: prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma „*Funkce Domu dětí a mládeže v celoživotním vzdělávání*“ vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Třebíči dne 12. března 2017

Podpis

Poděkování

Děkuji paní prof. PhDr. Heleně Grecmanové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a čas, který mi věnovala při vedení této práce.

Děkuji panu Ing. Janu Kotačkovi za průběžnou konzultaci této práce i za dlouhodobou kvalitní spolupráci a předávání zkušeností v oboru zájmového vzdělávání.

Motto:

„Má-li se člověk stát člověkem, musí se vzdělat.“

Jan Amos Komenský

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Petr Krátký
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Andragogika
Obor obhajoby práce:	Andragogika
Vedoucí práce:	Prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D.
Rok obhajoby	2017

Název práce:	Funkce Domu dětí a mládeže v celoživotním vzdělávání
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zabývá problematikou celoživotního vzdělávání v rámci domů dětí a mládeže. V prvních třech částech práce dochází k terminologickému ukotvení dané problematiky. V souvislostech jsou charakterizovány pojmy jako celoživotní vzdělávání, zájmové vzdělávání, zájmové vzdělávání dospělých a další pojmy spojené s těmito tématy.</p> <p>Téma práce je tak zasazeno do širšího kontextu. Úvodní kapitoly poukazují na ojedinělost a těžkou nahraditelnost zájmového vzdělávání v rámci vzdělávacího systému České republiky. Ve čtvrté a páté části práce dochází k empirickému výzkumu pomocí analýzy dat výkazů domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina z let 2005 a 2015 a školní matriky Domu dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou. Výstupem práce je kapitola šestá, která předkládá opatření pro další činnost organizace.</p>
Klíčová slova:	Celoživotní vzdělávání, zájmové vzdělávání, dospělý, Dům dětí a mládeže, pravidelná zájmová činnost, účastník
Title of Thesis:	The role of Children and Youth Centre in lifelong learning
Annotation:	This diploma thesis is focused on the lifelong learning provided by the children and youth leisure centre. In the first three parts the terminology is determined. The following terms are characterised in connections: lifelong learning, leisure learning, leisure learning of

	adults and other terms connected with those topics. The topic of the work is set into wider context. Initial chapters outline a unique and irreplaceable position role of leisure learning within the educational system of the Czech Republic. Fourth and fifth part of the work present an empiric research through the analysis of data provided by records of the children and youth leisure centre in Vysočina region from 2005 to 2015 and a school register of the Children and youth leisure centre in the town of Náměšř nad Oslavou. The output of the work is presented in the sixth chapter, which suggests the steps for further activities of the organisation.
Keywords:	Lifelong learning, leisure learning, adult, Children and youth leisure centre, regular leisure activity, participant
Názvy příloh vázaných v práci:	Příloha č. 1 – Seznam příležitostných akcí DDM Náměšř nad Oslavou ve školním roce 2015-2016 Příloha č. 2 – Seznam kroužků DDM Náměšř nad Oslavou ve školním roce 2015-2016. Stav k 31.10.2015
Počet literatury a zdrojů:	53
Rozsah práce:	97 s. (115 717 znaků)

Obsah

ÚVOD.....	9
1 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
1.1 Charakteristika základních pojmů.....	12
1.1.1 Výchova a vzdělávání	12
1.1.2 Celoživotní vzdělávání	14
1.1.3 Andragogika	15
1.2 Historie celoživotního vzdělávání	16
1.3 Od celoživotního vzdělávání k celoživotnímu učení	17
1.4 Realizace celoživotního vzdělávání.....	23
1.4.1 Formální vzdělávání.....	23
1.4.2 Neformální vzdělávání	26
1.4.3 Informální učení/vzdělávání	26
1.5 Etapy celoživotního vzdělávání.....	28
2 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ.....	31
2.1 Potřeby a zájmy	31
2.2 Charakteristika zájmového vzdělávání.....	32
2.3 Účastníci zájmového vzdělávání.....	34
2.4 Formy zájmového vzdělávání	35
2.4.1 Příležitostná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost	35
2.4.2 Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost	36
2.4.3 Táburová činnost.....	36
2.4.4 Osvětová činnost.....	37
2.4.5 Individuální činnost	38
2.4.6 Spontánní činnost.....	38
2.5 Typy zájmového vzdělávání.....	39
2.6 Instituce poskytující zájmové vzdělávání.....	41
2.6.1 Středisko volného času.....	42
2.6.2 Školní družina	43

2.6.3	Školní klub	44
2.7	Legislativní rámec zájmového vzdělávání	45
2.7.1	Školský zákon.....	45
2.7.2	Zákon o pedagogických pracovnících	45
2.7.3	Vyhláška o zájmovém vzdělávání.....	46
2.7.4	Zřizovací listina	46
2.7.5	Školní vzdělávací program.....	46
2.7.6	Vnitřní řád.....	47
2.8	Financování zájmového vzdělávání	48
2.9	Pedagogičtí pracovníci realizující zájmové vzdělávání.....	49
3	ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH.....	52
3.1	Dospělost	52
3.2	Zájem dospělých o vzdělávání.....	53
3.3	Motivace a bariéry dospělých pro vzdělávání.....	54
3.4	Kvalifikace a kompetence	56
4	ANALÝZA CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V DDM V KRAJI VYSOČINA	
	57	
5	DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU	65
5.1	Charakteristika organizace	65
5.2	Počty účastníků v jednotlivých formách činnosti.....	66
5.3	Analýza účastníků v pravidelné zájmové činnosti	66
5.4	Analýza kroužků a návaznost v etapách CŽV	71
6	NAVRHNUTÁ OPATŘENÍ PRO DDM NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU.....	84
	ZÁVĚR	86
	SEZNAM LITERATURY A OSTATNÍCH ZDROJŮ	88
	SEZNAM OBRÁZKŮ	93
	SEZNAM GRAFŮ	94
	SEZNAM PŘÍLOH.....	97

ÚVOD

Internet, facebook, twitter, instagram, televize, bulvár, kamarádi, pak tápeme a snad si občas i vzpomeneme na učitele, rodiče, prarodiče nebo třeba na knihu. Ano, mluvím o prvních slovech, kde dnes hledáme zdroj informací. Jak moc se za poslední roky změnil náhled na učení. Už dávno si pro informace nechodíme především k panu učiteli, dědečkovi či do knihovny. Můžeme se zlobit, divit se, ale je to tak. V dnešní společnosti žijeme ve středu moderních technologií, poněkud odcizeni jeden druhému i lidskému slovu. Jediné co nám lidem naštěstí zůstalo, je touha po vědění, která jakoby nabývala na síle s přibývajícím věkem.

Právě z tohoto důvodu je tato práce věnována celoživotnímu vzdělávání. A navíc vzdělávání v domech dětí a mládeže.

Proč zrovna v těchto organizacích? Domnívám se, že domy dětí a mládeže v sobě skrývají neuvěřitelné kouzlo. Dovedou se nejsnadněji ze všech škol a školských zařízení přizpůsobit době. V těchto organizacích dochází ke spojení vzdělávání mladých i starších účastníků. Umí přitáhnout i ty jedince, kteří nad klasickou školou již „zlomili hůl“. Není to tím, že by zde pracovali mimořádní pedagogové, ale tím, že se nemusí až tak úplně držet učebních osnov a zažitých postupů. Že umí vytvořit podmínky pro to, aby se účastníci vzdělávali s chutí a radostí. Dochází zde k pestrému propojení různých motivací vzdělávat se. Je zde namíchán vskutku chutný koktejl celoživotního vzdělávání.

Vážený čtenáři, na chvíli se zkus postavit před libovolný z více než tři set domů dětí a mládeže v naší zemi. Chvilku pozoruj, naslouchej. A za chvíli i ty tomu tajemnému kouzlu podleheš a vstoupíš. Ale před tím, než to uděláš, tak právě touto prací Ti poskytnu základní vědomosti, jak domy dětí a mládeže fungují.

Cílem mé diplomové práce je analyzovat a popsat nabídku celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit, jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou.

Na základě tohoto stanoveného cíle bych rád seznámil čtenáře s teoretickými východisky z oblasti celoživotního vzdělávání, zájmového vzdělávání a zájmového vzdělávání dospělých. Rád bych poukázal na jeho ojedinělost a těžkou nahraditelnost v rámci vzdělávacího systému České republiky.

Na základě zmíněného teoretického základu bych ve výzkumné části prakticky zjistil, jaká zařízení v Kraji Vysočina v této oblasti fungují a jakou nabídku poskytují v rámci několika etap celoživotního vzdělávání v pravidelné a příležitostné zájmové činnosti. Dalším výzkumným prvkem bude porovnání nabídky pravidelné zájmové činnosti v jednotlivých etapách celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015. V souvislosti s tímto výzkumem a stanoveným cílem práce bude provedena podrobnější analýza nabídky pravidelné zájmové činnosti v Domu dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou v souvislosti návaznosti v jednotlivých etapách celoživotního vzdělávání.

Pro svoji práci si tedy kladu tyto hlavní výzkumné otázky: roste zájem dětí, žáků, studentů a dospělých o zájmové vzdělávání v rámci domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina? Jak se tento zájem projevuje v Domu dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou? Nabízí uvedené zařízení zájmové vzdělávání v jednotlivých oborech pro různé věkové etapy celoživotního vzdělávání? Existuje v tomto zařízení posloupnost a provázanost nabídky zájmového vzdělávání v jednotlivých etapách?

Výsledkem práce bude materiál, z kterého vyplývají konkrétní opatření a úkoly v rámci inovace nabídky Domu dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou v pravidelné zájmové činnosti. Tento materiál bude projednán na poradě interních pracovníků a dále na pedagogické radě domu dětí a mládeže a se zástupcem zřizovatele této organizace, jímž je Rada města

Náměšť nad Oslavou, s ohledem na další možnosti rozvoje v jednotlivých etapách celoživotního vzdělávání. Zejména s ohledem na finanční a materiální podmínky organizace.

Práce je rozdělena do šesti částí, které reflektují na stanovený cíl práce. V **první kapitole** vymezují pojmy, které souvisí s celoživotním vzděláváním. Čtenáři přibližují pojmy výchova a vzdělávání, edukace, andragogika, celoživotní vzdělávání a jeho historii, realizaci a etapy, celoživotní učení. V **druhé kapitole** se věnují pojmům souvisejícím se zájmovým vzděláváním. Dochází k definování institucí, účastníků, typů, forem, financování i základních právních předpisů zájmového vzdělávání. **Kapitola třetí** popisuje zájmové vzdělávání dospělých. Na tuto kategorii nahlížím jako na nejdelší etapu v rámci celoživotního vzdělávání. Věnuji se pojmům dospělost, zájem dospělých o vzdělávání, motivace a bariéry, kvalifikace a kompetence. Ve **čtvrté kapitole** dochází k empirickému výzkumu směřujícímu k výzkumnému cíli. V první etapě zkoumám z předložených výkazů jednotlivá zařízení, které v Kraji Vysočina působí. Dále analyzuji počty účastníků v pravidelné a příležitostné zájmové činnosti v těchto zařízeních a srovnávám počty v letech 2005 a 2015. Dochází k podrobné analýze účastníků ve čtyřech etapách celoživotního vzdělávání (děti před vstupem do povinné školní docházky ZŠ, žáci ZŠ, studenti SŠ a dospělí) také ve srovnání v letech 2005 a 2015. Prověřuji jakou funkci v rámci uvedených zařízení má Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou. V **páté kapitole** dochází ke krátkému představení organizace DDM Náměšť nad Oslavou a k podrobné analýze dat ze školní matriky. Podrobně jsou rozebrány jednotlivé zájmové útvary a jejich návaznost v rámci čtyř etap celoživotního vzdělávání. Na základě těchto výsledků dochází k naplnění předem stanoveného cíle diplomové práce a také ke stanovení úkolů a opatření pro DDM Náměšť při tvorbě další nabídky v pravidelné zájmové činnosti v rámci čtyř etap celoživotního vzdělávání. Tyto opatření nalezneme v **šesté kapitole**.

1 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Naše společnost prochází dobou rozvoje, která je pro nás nová. Počátkem tohoto století dochází k vývinu nových moderních technologií a s tím vzniká mnoho nových poznatků v osobní i vědecké rovině. Stroje na různých pracovních pozicích nahrazují lidi. Dochází k navýšení podmínek a požadavků na každého jedince. Pro každého je tak s ohledem na vlastní rozvoj nezbytné celoživotně se vzdělávat. Člověk se musí naučit pružně reagovat na nejrůznější požadavky společnosti a rozvíjet své znalosti a dovednosti v mnoha oblastech.

V první kapitole práce bych rád seznámil čtenáře se základními pojmy souvisejícími s uvedeným cílem práce „Analyzovat a popsat nabídku celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou“. Cílem první kapitoly je, aby čtenář získal základní představu o pojmu celoživotní vzdělávání, o pojmech které s ním úzce souvisejí, o jeho historii, etapách, strategii a také o klíčových konceptech a dokumentech dotýkajících se tohoto pojmu. Tuto kapitolu vnímám jako velmi důležitou i z důvodu, že dojde k vymezení postavení zájmového vzdělávání v rámci celoživotního vzdělávání.

1.1 Charakteristika základních pojmů

V současné době je pojem celoživotní vzdělávání velmi aktuálním tématem.

Dříve, než se dostanu k definici pojmu „celoživotní vzdělávání“, budu se věnovat i některým základním pojmům, které s ním neodmyslitelně souvisejí. Mezi základní pojmy, které jsou obvykle spojovány s dětmi a mládeží, patří vzdělávání a výchova. Je nutné ale zdůraznit, že dospělostí vzdělávání a výchova nekončí. Jedná se o celoživotní proces.

1.1.1 Výchova a vzdělávání

Pojmy výchova a vzdělávání všech věkových kategorií (žáků, studentů ale i dospělých) v sobě nesou znamení nových přístupů a nových

technologií nejrůznějších vědeckých disciplín, mezi které patří disciplíny základní – pedagogika a andragogika, ale i další, mezi které spadají psychologie či sociologie.

Výchovu lze definovat mnoha způsoby. Dle Beneše je výchova charakterizována jako záměrné, cílevědomé a plánovité ovlivňování vychovávaného za účelem změny dispozic k jednání a chování v souladu s nějakým daným cílem. V průběhu jsou sledovány stanovené cíle. V organizacích obvykle výchovu a vzdělávání provádí kvalifikovaný profesionál – pedagog. Mezi pedagogem a vychovávaným průběžně dochází ke vzájemné interakci. Oba mají různé zkušenosti, potřeby, zájmy i hodnoty (Beneš, 2014, s. 16). Průcha definuje výchovu velmi podobným způsobem, jako proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji a vědomé, záměrné a cílevědomé utváření podmínek, které tyto pozitivní změny umožňují (Průcha, 2002, s. 114). Východisky k poznání výchovy se také velmi podrobně zabývá ve svých dílech Brezinka (Brezinka, 2001).

Definici pojmu **vzdělávání** výstižně charakterizuje Palán jako (Palán, 2002, s. 237):

- Proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování a aktivního utváření a osvojování soustavy vědeckých a technických vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností, utváření morálních rysů a osobitých zájmů. Z hlediska praktičnosti lze na tento proces pohlížet jako na vzdělávání jako činnost účastníků vzdělávacího procesu a také na vzdělávání jako činnost lektora.
- Společensky zabezpečená diferencovaná činnost vzdělávacích institucí.

Dle Beneše lze v české pedagogice pojmu vzdělávání rozumět jako procesu předávání znalostí, dovedností a rozvíjení schopností. Jedná se tedy o převážně didaktickou záležitost, kdy jsou cíle realizovány cílevědomě, plánovitě a systematicky (Beneš, 2014, s. 16). Mužík ve své

publikaci charakterizuje vzdělávání jako proces, v němž si člověk prostřednictvím vyučování osvojuje soustavu poznatků a činností, kterou vnitřním zpracováním – učením – přetváří ve vědomosti, dovednosti a postoje. Výsledkem vzdělávacího procesu je určitý stav - vzdělání (Mužík, 2005, s. 10).

V současnosti se jako souhrnné označení pro tradiční spojení pojmů výchova a vzdělávání používá také pojem **edukace** (tamtéž). Dvořáková to vystihuje jednoduchým obrázkem:

Obrázek č. 1: Edukace jako spojení výchovy a vzdělávání

Zdroj: Dvořáková (2013, s. 11)

1.1.2 Celoživotní vzdělávání

Pojem **celoživotní vzdělávání** již v dnešní době patří k našemu životu. Lze se s ním setkat v nejrůznějších vzdělávacích strategiích, vzdělávacích materiálech, v popisu nabídky nejrůznějších vzdělávacích institucí, v evropských i národních grantových výzvách. Přibližnou charakteristiku tohoto pojmu by pravděpodobně dokázal říct každý z nás. Není to ale tak jednoduché, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Charakteristikou uvedeného pojmu se zabývá Bočková, která ho vysvětluje jako: „Celoživotní znamená celý život trvajícím“. Dle autorky se tak může člověk vzdělávat v podstatě **od narození až do smrti**. Důležitou informací je dle autorky také to, že člověk má možnost zapojit se do vzdělávacího procesu kdykoliv v průběhu svého života. V tomto smyslu je vnímán patrný přechod od vzdělávání časově a obsahově uzavřeného, situovaného do období dětství a dospívání, ke vzdělávání, které je otevřené po celý život a nabízí tak své vzdělání doplnit, rozšířit, prohloubit, či dokonce zcela změnit podle aktuálního zájmu a potřeb ve

všech životních etapách (Bočková, 2002, s. 11). Dle Bartoňkové je hlavním cílem celoživotního vzdělávání vytvořit takové sociální, politické a ekonomické prostředí, které umožní každému člověku bez výjimky v plném rozsahu rozvinout svůj talent a umožnit mu, aby realizoval svůj tvořivý potenciál s akcentem na zodpovědnost za vlastní život a dosažení osobních cílů. Jedná se o kontinuálně probíhající permanentní proces formování člověka zaměřený na rozvoj jeho vědomostí, schopností, způsobilostí a na získávání zkušeností, které mu umožní poznat včas své možnosti a zapojit je do kultivace sebe samého, svého sociálního a profesního prostředí tak, aby přitom rozuměl i změnám, které probíhají v jeho makroprostředí. Důležitým typickým znakem celoživotního vzdělávání je dynamičnost, která se projevuje v neustálém přizpůsobování nově vznikajícím potřebám (Bartoňková, 2013, s. 14).

1.1.3 Andragogika

Jak bylo uvedeno, dospělou výchova a vzdělávání nekončí. Je nutné se i nadále zdokonalovat, zlepšovat svou orientaci v životě, řešit své životní, pracovní a zájmové problémy v kontextu společenských zájmů a potřeb.

Vzděláváním dospělých se zabývá obor **andragogika**. První zmínka profesionalizace andragogické práce v Evropě pochází až ze sedmdesátých let dvacátého století (Beneš, 2014, s. 40). Pojem andragogika pochází z řečtiny. Jeho základem je slovo anér – muž a agoge – vésti. Doslovně řečeno je to „vedení muže“. V širším překladu můžeme chápat jako vedení dospělých. Andragogika jako vědecká disciplína se zabývá všemi souvislostmi a procesy učení ve spojitosti s dospělými. Jejím předmětem je kompletní výchovně vzdělávací (edukační) proces pro dospělé a zahrnuje v sobě celoživotní vzdělávání (učení), které je součástí dnešního života a práce. Andragogika je rozdělena do mnoha oborů. Jedním z nich je **obor personální**. Ten se zabývá rozvojem a vzděláváním lidských zdrojů. Zájmové vzdělávání, kterým se budu zabývat v druhé kapitole, připadá do oblasti **andragogiky kulturní** (Průcha & Veteška, 2012, s. 34-35). V našich

zemích není pojem andragogika příliš zažit. Začal se používat po roce 1989, kdy ho zavedlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a jeho cílem bylo odlišení od zdiskreditovaného označení výchova a vzdělávání dospělých.

1.2 Historie celoživotního vzdělávání

První zmínky o historii pojmu celoživotní vzdělávání chápané včetně vzdělávání dospělých najdeme již v **období antiky**. Tyto myšlenky jsou vyjádřeny v koncepci scholé („prázdnost“ jakožto volnost, příležitost, možnost). Podobné ideje najdeme i v dílech **Platona** (Ústava), či **Aristotela** (především Etika Nikomachova). Při krátké historické exkurzi také nemůžeme opomenout **Jana Amose Komenského**, nazývaného „zakladatel moderní pedagogiky“, který přispěl svým systémem výchovy pro každý věk (Pampediae) (Šerák, 2009, s. 13). Komenský ve své „Vševýchově“ formuluje problém celoživotního vzdělávání naprosto v souladu s pojetím dnešní doby takto: *„První, čeho si přejeme, jest, aby tak plně a k plnému lidství mohl být vzděláván ne nějaký jeden člověk neb několik jich nebo mnoho, nýbrž všichni lidé vespolek i každý zvlášť, mladí i staří, bohatí i chudí, urození i neurození, mužové i ženy, zkrátka každý, komu se dostalo údělem narodit se člověkem, aby konečně bylo jednou celé lidské pokolení učiněno vzdělaným po všech věkových stupních, stavech, pohlavích i národech. Za druhé si přejeme, aby každý člověk byl celistvě vzdělán, správně jsa vycvičen nikoli jen v nějaké jedné věci nebo v několika málo nebo ve mnohých, nýbrž ve všech, které dovršují podstatu lidskosti. Jako je celému lidskému pokolení celý svět školou, od počátku věků až do konce, tak i každému člověku je jeho věk školou, od kolébky až do hrobu... Každý věk je určen k učení a tytéž meze jsou dány člověku pro život i pro učení“* (Komenský, 1948, s. 15).

K dalšímu rozvoji konceptu celoživotního vzdělávání došlo v době **osvícenství**. V moderní době se o tento obor zajímali především pedagogové John Dewey, Eduard Lindeman či Basil Yeaxlee. Jejich názory

představují učení jako integrální součást života. Vzdělávání i učení je tedy nikdy nekončícím procesem (Průcha & Veteška, 2012, s. 52).

Přelomovým rokem se ukázal **rok 1970**, který byl vyhlášen Organizací spojených národů **rokem výchovy a vzdělávání**, kdy UNESCO zveřejnilo koncept celoživotního vzdělávání. Tento koncept byl posléze rozpracován ve zprávě Mezinárodní komise pro rozvoj vzdělávání UNESCO pod názvem „Learning to be: The world of education today and tomorrow“ (Faure, 1972). V následujících letech si získal celosvětovou popularitu. Dále vznikaly další koncepty, jejichž výsledkem byla celková změna pojetí role vzdělávání v životě jednotlivce i celé společnosti. Celoživotní vzdělávání začalo být chápáno jako doprovodný jev celého života a jako účinný nástroj v boji proti sociálnímu vyloučení a nezaměstnanosti, proti politickým i ekonomickým problémům. V druhé polovině 70. let 20. století se do popředí dostává především finanční aspekt a vzdělání začíná být všeobecně chápáno jako součást společenské spotřeby, jako jedna z cílových hodnot prosperujícího hospodářství. Vznikl např. známý **koncept permanentního vzdělávání Rady Evropy, či cyklického vzdělávání OECD**. Průběžně došlo k ústupu konceptu celoživotního vzdělávání do pozadí.

K obratu opět přišlo až v 90. letech, kdy se vyspělé státy pod vlivem probíhajících změn (ropná krize, rozvoj informačních technologií, pád socialismu...) opět vracejí k pozapomenutému konceptu, který ovšem získává zcela novou dimenzi jako koncept celoživotního učení. (Šerák, 2009, s. 14). Tomuto tématu se budu věnovat podrobněji v další podkapitole.

1.3 Od celoživotního vzdělávání k celoživotnímu učení

Bartoňková uvádí jako zásadní rozdíl mezi vzděláváním a učením ten, že učení je činností jedince, zatímco vzdělávání (a výchova) je relativně souvislou řadou sociálních aktivit, která je obvykle spjata s určitou institucí. Pohledy jsou různé. Palán definuje pojem učení jako proces,

v průběhu kterého učící se získává a utváří si nové poznatky, dochází k realizaci dispozic a jsou získávány zkušenosti bez ohledu na to, zda se tak děje vědomě, soustavně a záměrně (intencionálně) nebo bezděčně, náhodně, živelně, mimovolně či latentně (funkcionálně) (Palán, 2002, s. 116). Celoživotní učení vysvětluje Bartoňková jako rozvoj lidského potenciálu (Bartoňková, 2013 s. 22).

Bočková řadí mezi hlavní znaky celoživotního vzdělávání následující (Bočková, 2002, s. 27):

- všeobecná dostupnost učebních možností bez ohledu na věk, pohlaví nebo zaměstnání,
- uznání významu mimoinstitucionálního učení v různých prostředích, neomezovaného na prostředí vzdělávacích institucí,
- rozmanitost prostředků a metod výuky a učení,
- u těch, kdo se učí, jsou podporovány osobní rysy potřebné pro navazující učení, vč. motivace a schopnosti využívat režim samostatného a nezávislého učení,
- koncepce celoživotního učení jako protiklad a alternativa k jednostranným vzdělávacím filozofiím, které pojmají vzdělávání jako proces vymezený začátkem a koncem.

Jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole, s pojmem celoživotní učení se setkáváme v devadesátých letech 20. století. OECD rozpracovalo již dříve navrhované myšlenky učení jako kontinuálního procesu. Zásadní pak byla **zpráva** Mezinárodní komise pro vzdělávání UNESCO z roku 1996 Learning: the treasure within (Učení je skryté bohatství), známá i jako tzv. Delorsova zpráva. Došlo zejména k zdůraznění procesu individuálního učení jako vlastní aktivity jedince. Učení bylo podle tohoto dokumentu založeno na čtyřech pilířích: učit se vědět, učit se jednat, učit se žít pohromadě s druhými, učit se být (Šerák, 2009, s. 15).

Přehledné znázornění jednotlivých pilířů znázorňuje obrázek:

Obrázek č. 2: Pilíře CŽV dle UNESCO

Zdroj: Bartoňková (2013, s. 13)

Ve stejném roce prezentovala svůj renovovaný **koncept** celoživotního učení i **OECD** pod názvem Lifelong learning for all (Celoživotní učení pro všechny). Tento koncept obsahoval deklarované cíle dosáhnout vyšší zaměstnanosti, ekonomického rozvoje, prohloubení demokracie a politické soudržnosti (Šerák, 2009, s. 15).

V roce 1996 do celosvětových diskuzí na téma celoživotní učení následně výrazně zasáhla EU. Tento rok byl vyhlášen Evropským rokem celoživotního učení a aktivity s tím spojené doprovázela Bílá kniha o vzdělávání a odborné přípravě: vyučování a učení – cesta k učící se společnosti. Tento dokument jasně deklaroval klíčové role celoživotního učení pro rozvoj Evropské unie včetně všech zúčastněných zemí. Celoživotní učení je považováno za jeden z významných nástrojů k dosažení hlavních cílů Evropské unie – vytvoření sjednocené Evropy

s vysokou a udržitelnou životní úrovní, vysoká zaměstnanost vyspělé pracovní síly, společnosti soudržné s aktivními občany, kteří se mohou sami individuálně realizovat (Rabušicová & Rabušic, 2008, s. 9-10).

Myšlenky uvedené výše nalezneme v **Memorandu o celoživotním učení** (2000). V uvedeném materiálu je obsaženo šest základních idejí či východisek, na jejich základě by mělo celoživotní učení probíhat (Memorandum):

- nové základní dovednosti pro všechny,
- více investic do lidských zdrojů,
- inovace ve vyučování a učení,
- oceňování učení,
- přehodnocení poradenství,
- přiblížení učení domovu.

Zmíněný dokument také průlomově deklaruje a formalizuje tři různé způsoby (formální, neformální a informální), kterými lze získat požadované dovednosti a kompetence. Zdůrazňuje, že společnost by měla podporovat a oceňovat všechny tři kategorie učení (Memorandum). Podrobněji se budu těmto jednotlivým druhům věnovat v další podkapitole.

V naší republice bylo v posledních letech vytvořeno několik dalších strategických dokumentů, které se snaží danými tématy zabývat. Asi nejzásadnějším z nich je „**Národní program rozvoje vzdělávání v České republice**“, tzv. **Bílá kniha** (2001). Hned první z bodů hlavní strategické linie vzdělávací politiky zahrnuje „Realizaci celoživotního učení pro všechny“. Připomíná, že je nutné uspokojovat a vyvolávat vzdělávací potřeby dětí, mládeže a dospělých odpovídajícím zvyšováním kapacit ve školách a dalších vzdělávacích institucích tak, aby byla zajištěna dostupnost všech úrovní vzdělávání a poskytována příležitost k maximálnímu rozvoji různorodých schopností všem jedincům v průběhu

celého života v souladu s principem spravedlivosti a využívání talentů (Bílá kniha, 2001, s. 87).

Mezi další patří např. „**Operační program Rozvoj lidských zdrojů**“ (OPRLZ, 2003), „**Strategie rozvoje lidských zdrojů**“ (SRLZ, 2003), „**Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR**“ (DZVR, 2007). Uvedený dokument si klade za svůj hlavní cíl nastolení celoživotního učení jako běžné praxe. Mimo jiné zmíněná strategie také přináší podrobnou analýzu současné situace v České republice. Na jejím základě formuluje vize a strategie rozvoje celoživotního učení v ČR. Autoři upozorňují na to, že praxe nebude jednoduchým procesem. Nezbytné je dle nich zapojení všech zúčastněných stran. Nabídnutá vize zní: „Poskytnout všem skupinám populace v průběhu celého života příležitost k získávání a uznávání kvalifikací použitelných na trhu práce a ke zdokonalování klíčových kompetencí potřebných pro uplatnění v pracovním, občanském i osobním životě“ (Rabušicová & Rabušic, 2008, s. 18).

Asi nejnovějším a současně posledním základním kamenem české vzdělávací politiky je „**Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**“, nazývaná jednoduše jako „Strategie 2020“ (Strategie2020, 2014). S tímto materiálem neodmyslitelně souvisí jeden z implementačních dokumentů „**Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020**“ (ZVRVS, 2014).

Podstatou těchto dokumentů je obecná myšlenka celoživotního učení, pro jehož rozvoj má být vytvořen v České republice koncepční základ. Vzdělávací politika musí věnovat adekvátní pozornost všem hlavním typům vzdělávacích příležitostí. Nezabývat se pouze formálním vzděláváním, ale obsáhnout i vzdělávání neformální a rozrůstající se oblastí informálního učení. (Strategie2020, 2014, s. 5).

Jak bylo uvedeno výše, již od devadesátých let dvacátého století známý pojem **celoživotní učení** vyžaduje, aby na ně byl člověk dobře připraven. V podstatě zásadní rozdíl je spatřován v tom, že učení je činností

jednotlivců, naopak vzdělávání a případně výchova je charakterizována jako souvislá řada sociálních aktivit, která je obvykle spjata s určitou institucí. Současně ale platí, že výchova a vzdělávání nejsou možné bez učení (Bartoňková, 2013, s. 21).

Bočková charakterizuje znaky celoživotního učení takto (Bočková, 2002, s. 27):

- všeobecná dostupnost učebních možností bez ohledu na věk, pohlaví nebo zaměstnání,
- uznání významu mimoinstitucionálního učení v různých prostředích, neomezovaného na prostředí vzdělávacích institucí,
- rozmanitost prostředků a metod výuky a učení,
- u těch, kdo se učí, jsou podporovány osobní rysy potřebné pro navazující učení, včetně motivace a schopnosti využívat režim samostatného a nezávislého učení,
- koncepce celoživotního učení jako protiklad a alternativa k jednostranným vzdělávacím filozofiím, které pojímají vzdělávání jako proces vymezený začátkem a koncem.

Aby byl člověk schopen učit se v každém věku, je nutné mít vypěstovaný pozitivní postoj k učení společně s dalšími návyky již od předškolní výchovy a základního vzdělávání (Bartoňková, 2013, s. 22).

Zjednodušeně lze říci, že základní pojetí, se kterým se do dnešní doby pracuje, vychází zejména z roku 1996, který byl ustanoven jako rok celoživotního vzdělávání a v němž vznikly již zmíněné tři klíčové dokumenty:

- UNESCO: „Učení: dosažitelný poklad“
- OECD: „Celoživotní učení pro všechny“
- EU: „Bílá kniha o vzdělávání“

V další podkapitole se budu podrobněji věnovat realizaci celoživotního vzdělávání, jeho typům a procesu.

1.4 Realizace celoživotního vzdělávání

Následující podkapitola bude věnována realizaci celoživotního vzdělávání a jeho členění na formální, neformální a informální vzdělávání resp. učení s ohledem na chápání těchto pojmů v českém prostředí. Jak jsem již zmínil v textu výše, v rámci celoživotního vzdělávání jsou definovány tři typy – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální vzdělávání/učení. Bartoňková využívá ve své publikaci přehledný obrázek:

Obrázek č. 3: Typy celoživotního vzdělávání

Zdroj: Bartoňková (2013, s. 17)

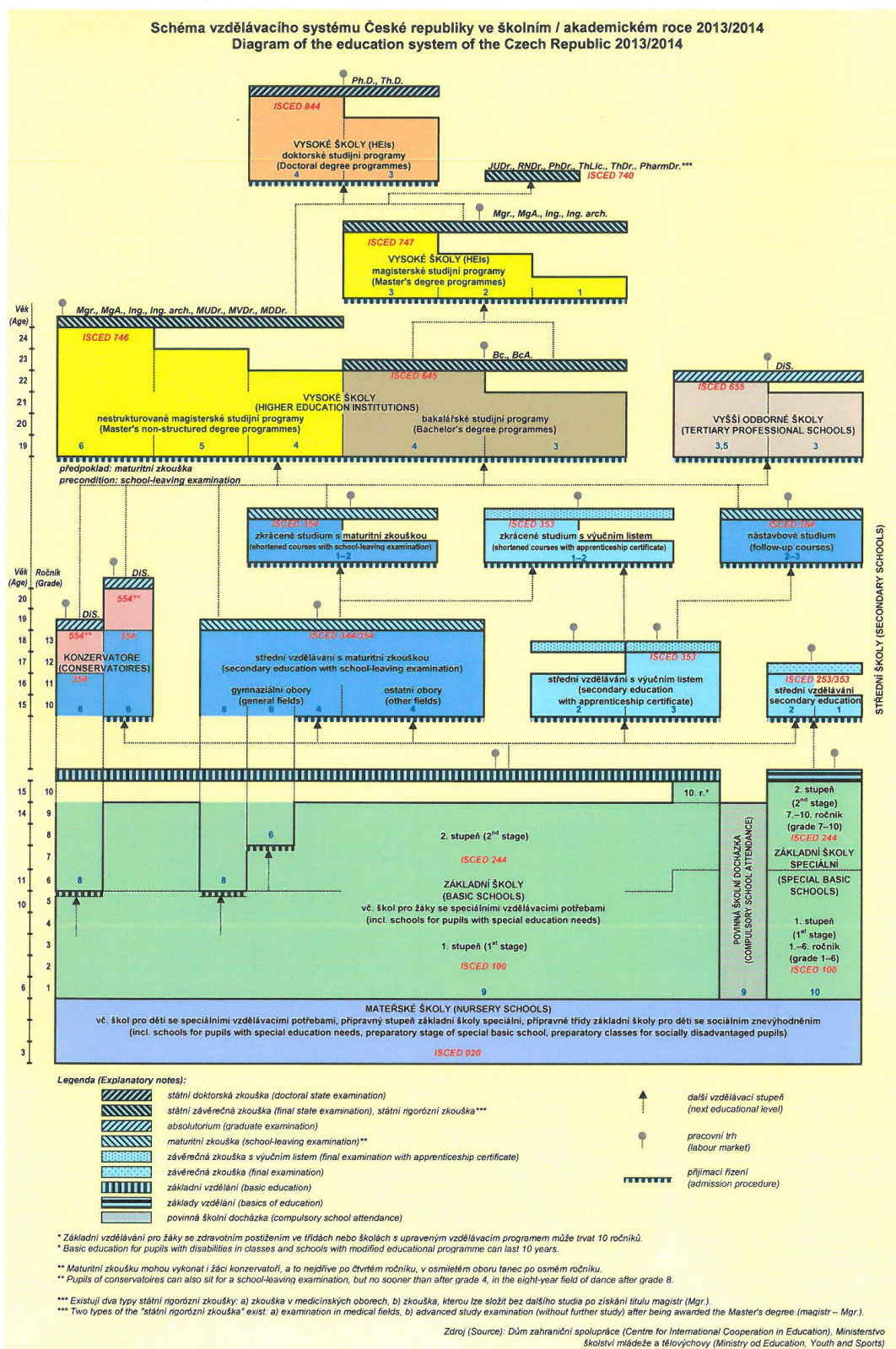
Ve „Strategii 2020“ jsou jednotlivé typy definované následovně (Strategie2020, 2014):

1.4.1 Formální vzdělávání

Formální vzdělávání probíhá ve formálních vzdělávacích institucích, zejména ve školách a jeho prostřednictvím lze dosáhnout stupňů vzdělání

(základního vzdělání, základů vzdělání, středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání v konzervatoři, vyššího odborného vzdělání nebo vysokoškolského vzdělání) (Strategie2020, 2014, s. 6). Šerák ve své publikaci vnímá všechny tři typy jako „učení“ a u formálního dodává, že mělo v celém vzdělávacím systému ještě v nedávné době dominantní a monopolní postavení (Šerák, 2009, s. 16).

Zde uvádím přehled jednotlivých stupňů formálního vzdělávání v ČR:

Obrázek č. 4: Schéma vzdělávacího systému ČR

Zdroj: MŠMT (2016)

1.4.2 Neformální vzdělávání

Neformální vzdělávání je obvykle zaměřeno na rozvoj znalostí, dovedností a schopností v zařízeních zaměstnavatelů, v soukromých vzdělávacích institucích, ve školských zařízeních (např. **zájmové vzdělávání**, které poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na nejrůznější oblasti – podrobně se jím budu zabírat v kapitole 2), nestátních neziskových organizacích, v knihovnách a dalších. Lze sem řadit i nejrůznější organizované volnočasové aktivity pro všechny věkové kategorie, například rekvalifikace, kurzy, školení nebo přednášky. Neodmyslitelnou nutností pro realizaci neformálního vzdělávání je účast odborného lektora, učitele, trenéra či proškoleného vedoucího (Strategie2020, 2014, s. 6). Šerák popisuje tento typ vzdělávání v nejširším pojetí tak, že v podstatě zahrnuje tento název veškeré vzdělávací aktivity mimo školský systém, včetně vzdělávacího působení médií. Jako typický příklad uvádí zejména zájmové vzdělávání, ale i vzdělávání podnikové (Šerák, 2009, s. 16). Bartoňková ještě uvádí další možnosti neformálního vzdělávání – kulturní vzdělávání, zdravotní kampaně. Uvádí také, že cílem neformálního vzdělávání není formální kvalifikace, ale poznání a řešení problémů účastníka pomocí vzdělávání (Bartoňková, 2013, s. 17). Zájmovému vzdělávání se budu podrobně věnovat v druhé kapitole práce, protože velmi blízce souvisí s cílem mé práce: „Analyzovat a popsat nabídku celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou“.

1.4.3 Informální učení/vzdělávání

Informální učení/vzdělávání je charakterizováno jako proces spontánního získávání znalostí, dovedností a schopností z každodenních zkušeností a činností v práci, v rodině a ve volném čase. Obvykle zahrnuje sebevzdělávání, při kterém učící nemá možnost ověřit si výsledky vlastního učení. Od formálního a neformálního vzdělávání je rozdílné zejména v tom, že není organizované a institucionálně koordinované.

Obvykle není systematické a postrádá formující vliv učitele (Strategie2020, 2014, s. 6-7). Šerák charakterizuje informální učení jako postupné, často nezáměrně akumulované vědomosti, dovednosti, postoje a denní zkušenosti v domácím i pracovním prostředí, ve chvílích volna, odpočinku i pracovního nasazení. Tento proces může také zahrnovat poznatky získané četbou či sledováním TV nebo rozhlasu. Uvádí podstatnou věc, že i když se jedná o z velké části neorganizovaný a nesystematický proces, jeho přínos pro celkový rozvoj osobnosti je často zásadní (Šerák, 2009, s. 16).

Šerák dále uvádí, že všechny tři výše uvedené typy je nutné vždy chápat jako homogenní celek, který by měl umožnit získávat různé kvalifikace a kompetence různými cestami kdykoli během života. (tamtéž).

V cizojazyčné literatuře se můžeme setkat i s jiným výkladem uvedených pojmů. Například v publikaci Merriam a Biereme je formální vzdělávání definováno jako jakékoliv vzdělávání realizované ve vzdělávacích institucích jakéhokoliv typu, tedy ve školách a dalších institucích. Neformální vzdělávání je definováno jako vzdělávání realizované zařízeními, jejichž hlavním smyslem není vzdělávání (Merriam & Bierema, 2014, s. 16).

Jak uvádí Dvořáková a Šerák, celoživotní vzdělávání resp. učení je realizováno ve všech fázích lidského života, ale i v celé řadě situací, prostředí a institucí. Celoživotní vzdělávání a učení se odehrává v prostoru, který vymezují dvě osy. První z nich, která vyjadřuje horizontální stránku celoživotního vzdělávání a učení, myšleno tím vzdělávání a učení v průběhu celé délky života (od narození po smrt), je lifelong learning (obvykle překládané jako celoživotní učení). Druhou vertikální osou je lifewide learning (obvykle překládané jako všeživotní učení). Spojení obou těchto dimenzí umožňuje uvažovat o všech vzdělávacích resp. učebních aktivitách v průběhu celé životní dráhy člověka (Dvořáková & Šerák, 2016, s. 106). Veteška a Tureckiová definují pojem všeživotní učení jako rozšíření učení tak, aby probíhalo bez ohledu

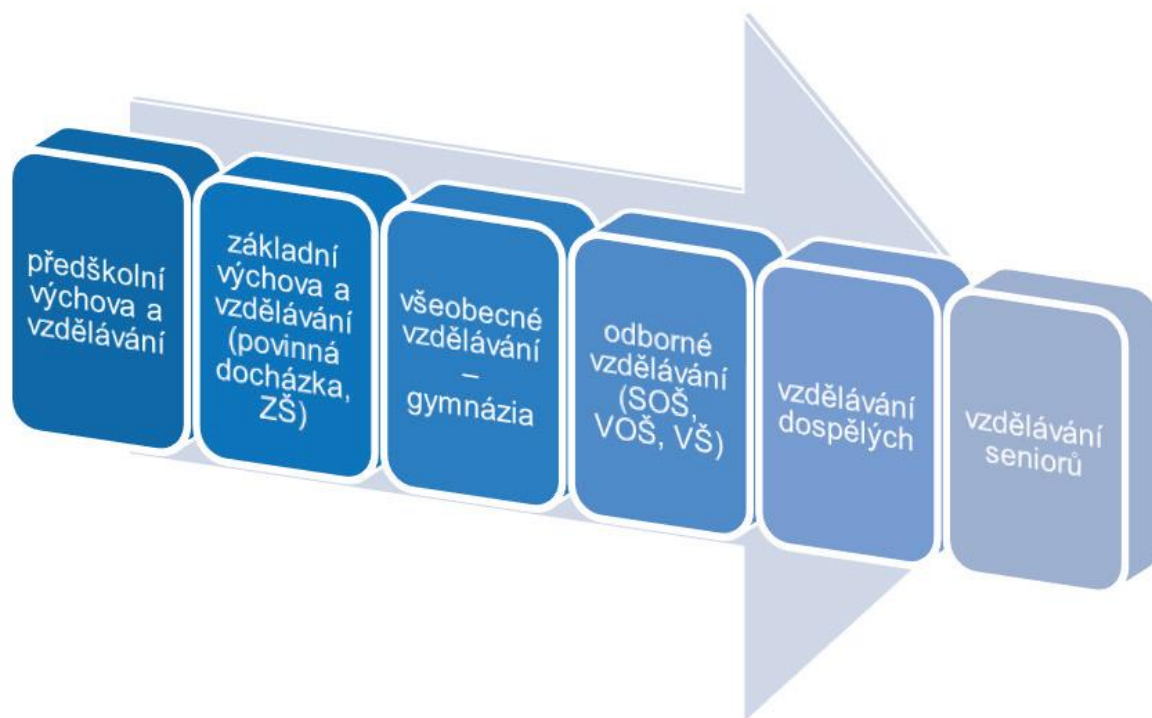
na životní etapu, místo, čas a formu učení (Veteška & Tureckiová, 2008, s. 17).

1.5 Etapy celoživotního vzdělávání

Již v podkapitole 1.2 jsem vzpomenul na velmi moderní a nadčasový pohled Jana Amose Komenského na nutnost celoživotního vzdělávání. Komenský tehdy ve své „Vševýchově“ rozdělil život člověka na osm období, jimž odpovídalo osm stupňů školy. K velmi podobnému rozdělení jednotlivých etap celoživotního vzdělávání se setkáváme v současné době u mnoha autorů. Bartoňková dělí etapy na šest následujících (Bartoňková, 2013, s. 16):

1. předškolní výchova a vzdělávání,
2. základní výchova a vzdělávání po dobu povinné školní docházky na základních školách,
3. všeobecné vzdělávání realizované na gymnáziích,
4. odborné vzdělávání (příprava na povolání) realizované na středních odborných učilištích, vyšších odborných školách a školách vysokých,
5. vzdělávání dospělých zahrnující období jejich produktivního věku i období po skončení jejich ekonomické aktivity realizované různými subjekty (např. školami, podniky, vzdělávacími institucemi, rodinami, neformálními zájmovými skupinami, soukromými osobami a dalšími).
6. vzdělávání seniorů

Toto rozdělení dokládá velmi přehledným a snadno zapamatovatelným schématem (tamtéž):

Obrázek č. 5: Etapy celoživotního vzdělávání

Zdroj: Bartoňková (2013, s. 16)

Bočková etapy celoživotního vzdělávání „zeštíhluje“ ve své publikaci do pouhých tří etap. Po detailnějším zamyšlení ale zjistíme, že je rozdělení velmi identické s předchozím schématem. Bočková dělí etapy na tři základní (Bočková, 2002, s. 11-12):

1. Předškolní výchova – zde uvádí, že předškolní výchova probíhá obvykle v rodině. Často se na ní ale podílí i různá zařízení realizující předškolní výchovu, jako jsou jesle a mateřská škola. Jesle pokládá autorka za velmi krajní řešení rodiny. Naopak mateřskou školu považuje za velmi důležitou instituci našeho vzdělávacího systému. Poukazuje na velmi důležité úkoly této instituce, např. vytváření vztahů s vrstevníky a také příprava dítěte na vstup do základní školy.

2. Školní vzdělávání – v této etapě v podstatě popisuje tři části školního vzdělávání:

a) Základní vzdělávání – jeho hlavním úkolem je poskytnout všeobecné vzdělání a vytvořit základ pro další vzdělávání a rozvoj jedince. Uvádí, že tato etapa je velmi důležitá z hlediska motivace k celoživotnímu učení. Škola jako vzdělávací instituce by měla naučit své žáky učit se efektivně a k učení používat také nejrůznější informační zdroje.

b) Příprava na povolání – dochází k ní především na nejrůznějších středních školách.

c) Příprava pro život a první zaměstnání – tato etapa je velmi diferencovaná z různých hledisek. Je určena pro výkon náročnějších profesí, pro které je obvykle nutné absolvovat vysokoškolské vzdělání.

3. Vzdělávání dospělých – třetím závěrečným stádiem celoživotního vzdělávání je vzdělávání dospělých. K této fázi celoživotního vzdělávání dochází až po ukončení soustavného školního vzdělávání a je obvykle spojena s nástupem do prvního zaměstnání. S ohledem na délku této etapy i mnou studovaný obor se budu podrobněji tímto tématem zabírat v třetí kapitole práce.

Charakteristiky etap celoživotního vzdělávání jsou různé, ale většina z nich vystihuje definici Bočkové uvedenou v úvodu podkapitoly 1.1.2. – „od narození až do smrti“.

V první kapitole došlo k seznámení čtenářů se základními pojmy souvisejícími s cílem práce, kterým je „Analýza a popis nabídky celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověření jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou“. Díky ní by měl čtenář získat základní představu o pojmu celoživotní vzdělávání, o pojmech které s ním úzce souvisejí, o jeho historii, etapách, strategii a také o klíčových konceptech a dokumentech dotýkajících se tohoto pojmu. Došlo tak k naplnění stanoveného cíle v úvodu první kapitoly.

2 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem druhé kapitoly je podrobněji seznámit čtenáře s dalšími pojmy souvisejícími s cílem práce „Analyzovat a popsat nabídky celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou“. Tuto kapitolu zařazuji s ohledem na skutečnost, že střediska volného času, do kterých jsou zařazeny i domy dětí a mládeže, jsou jedny z hlavních institucí poskytující zájmové vzdělávání v naší republice. Je nutné, aby měl čtenář alespoň základní představu o zájmovém vzdělávání, jeho účastnících, typech, formách, financování, ale i legislativních podmínkách, aby bylo možné dále přejít ke konkrétním výzkumným úkolům a dosažení vytyčeného cíle.

2.1 Potřeby a zájmy

V této podkapitole si nejdříve vysvětlíme dva základní pojmy: potřeba a zájem. Jedná se o pojmy, které velmi úzce souvisí se zájmovým vzděláváním. **Potřebu** charakterizuje Palán jako „intrapyschický jev, signalizující nedostatek (nebo nadbytek) něčeho, co je z hlediska subjektu žádoucí (nežádoucí). Jedná se v podstatě o porušení vnitřní rovnováhy a tendence (potřeba) k jejímu nabytí (saturaci)“ (Palán, 1997, s. 88). Nakonečný definuje potřebu jako projev nějakého nedostatku. (Nakonečný, 1995, s. 82). Teorií potřeb se v minulosti zabývalo i mnoho známých představitelů (např. S. Freud, W. M. Dougall nebo R. Cattell) (Šerák, 2009, s. 48).

Jednu z nejznámějších teorií potřeb prezentoval americký psycholog A. H. Maslow. Maslow uvádí, že každý člověk potřebuje ke svému spokojenému životu nejen základní fyziologické potřeby, ale i několik dalších potřeb jako jsou potřeba bezpečí, jistoty, potřeba lásky, přijetí sounáležitosti, potřeba uznání a úcty okolím a v neposlední řadě i potřeba seberealizace a duchovní potřeby člověka. Jeho logika spočívá v tom, že

člověk nejprve musí uspokojit základní potřeby a teprve po jejich uspokojení může postupovat v pyramidě na vyšší stupeň (Maslow).

Šerák naopak uvádí, že většina teorií potřeb se shoduje v tom, že původní biologický základ našich potřeb hraje stále menší roli a je pomalu nahrazen potřebami založenými na společenských základech. Z ekonomického pohledu hýbají potřeby rozvojem hospodářství. Tato věda ovšem zkoumá víc celou společnost oproti konkrétnímu jedinci. Ze sociologického hlediska představuje potřeba nedostatek podmínek a elementů nutných k zachování daného systému (Šerák, 2009, s. 48 – 49). Z daných definic lze konstatovat, že potřeba je charakteristikou nějakého nutného nebo žádoucího nedostatku.

Zájem lze charakterizovat dle Palána jako orientaci osobnosti k určitým oblastem, jevům, věcem nebo činnostem. Zájem vzniká na základě potřeb, vloh, schopností citových vztahů a vhodných podmínek prostředí a tvoří významnou součást motivační struktury osobnosti (Palán, 1997, s. 135). Nakonečný definuje zájem jako „*afektivní zaujetí k poznávání něčeho, spojené se zálibou zabývat se určitým předmětem jako objektem poznání*“ (Nakonečný, 1997, s. 421). Dle Šeráka je zájem typickým znakem účastníků zájmového vzdělávání, kteří jsou ochotni vynaložit své úsilí, čas i peníze, aby byl jejich zájem uspokojen (Šerák, 2009, s. 50).

2.2 Charakteristika zájmového vzdělávání

Ne každému z nás je zřejmý význam pojmu zájmové vzdělávání. Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, zájmové vzdělávání je jednou z důležitých součástí celoživotního vzdělávání. Jeho význam v naší společnosti vzrůstá a v současné době je přirozeným doplňkem formálního vzdělávání.

S pojmem **zájmové vzdělávání** jsme se mohli poprvé setkat v dokumentu, o kterém jsem se zmínil již v první kapitole, Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice tzv. Bílé knize. Pojem zájmové vzdělávání je zde definován jako „souhrn výchovně vzdělávacích,

poznávacích, rekreačních a dalších systematických, ale i jednorázových činností a aktivit, směřujících k účelnému a efektivnímu naplnění volného času a umožňujících získat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou školní výuku“ (Bílá kniha, 2001, s. 54). Na legislativní scéně byl následně tento pojem ukotven v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (ŠZ, 2004). Zájmové vzdělávání je charakterizováno jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti (ŠZ, 2004, s. 80). Dalšími podrobnostmi se zabývá prováděcí právní předpis zájmového vzdělávání – Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (Vyhláška ZV, 2005).

Pospíšil vymezuje tento pojem jako souhrn krátkodobých i dlouhodobých forem, které umožňují edukační, tvůrčí i organizační volnočasové aktivity účastníků, směřující k saturaci jejich zájmu (Pospíšil, 2001, s. 46). Stejně jako Pospíšil se k tomuto pojmu zájmové vzdělávání staví i Šerák (Šerák, 2009, s. 50).

Knotová hovoří o zájmovém vzdělávání jako o aktivitě, kterou lidé zpravidla realizují ve svém volném čase. **Volný čas** chápe jako prostor pro různé aktivity, jež mohou být zájmové (naplňování osobních schopností, nadání, vlastního tvůrčího uplatnění), vzdělávací (realizace potřeby dalšího vzdělávání a učení, podněcování k učení, ale i k pozitivnímu trávení volného času), relaxační (naplnění potřeby klidu, pohody, uvolnění, odpočinku), integrační (sounáležitost ve skupině, pospolitost), či rekreační (naplnění potřeby zotavení, zdraví) (Knotová, 2008, in Rabušicová & Rabušic, 2008, s. 171).

Šerák uvádí deset typických a univerzálně aplikovatelných charakteristik pro celou oblast zájmového vzdělávání. Patří mezi ně již zmíněný **zájem, volný čas, dobrovolnost, svoboda výběru, místní příslušnost, uspokojení potřeb, pestrost obsahu, neutilitárnost, otevřenost, aktivita** (Šerák, 2009, s. 52).

Zájmové vzdělávání je dle školského zákona uskutečňováno ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, tedy ve **střediscích volného času, školních družinách a školních klubech** (ŠZ, 2004, s. 80). Uvedená zařízení mají vytvořeny vlastní **školní vzdělávací programy** dle § 5 odst. 2 školského zákona, podle kterých pracují. **Rámcový vzdělávací program** pro ně není vytvořen a využívají tak obvykle jako metodickou pomoc rámcové vzdělávací programy základních škol. V těchto zařízeních obvykle pracují pedagogičtí pracovníci, kteří by měli zaručit kvalitu i odbornost vzdělávání v různých oblastech. Jejich kvalifikovanost a nutné vzdělání popisuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů (jedná se zejména o pedagogy volného času, vychovatele a učitele) (ZPP, 2004). Uvedené zařízení i jejich pracovníci **podporují rovné příležitosti, nejsou selektivní** (přijímají zájemce bez ohledu na rasový původ, národnost, pohlaví či náboženské vyznání). Zájmové vzdělávání by mělo fungovat jako **prevence a ochrana** před šířením sociálně patologických jevů a rizikového chování zejména mezi dětmi a mládeží. Nesmí chybět **smysluplnost, rozvoj osobnosti a duševní hygiena** účastníků. Plní **funkci** nejenom **vzdělávací**, ale také **výchovnou, preventivní, zdravotní, sociální a kulturní**. U každého účastníka by mělo rozvíjet jeho znalosti, schopnosti, dovednosti i talent (zde mají zařízení nezastupitelnou roli při objevování, podchycování a **rozvíjení** nejen **talentu ale i nadání**) (Zájmové vzdělávání).

2.3 Účastníci zájmového vzdělávání

Účastníky zájmového vzdělávání přesně definuje vyhláška o zájmovém vzdělávání v § 1: „Účastníci zájmového vzdělávání jsou děti, žáci a studenti; účastníky mohou být také pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby“ (Vyhláška ZV, 2005). Zde je nutné zmínit, že ve školních družinách je zájmové vzdělávání určeno zejména žákům prvního stupně základní školy. Ve školních klubech je činnost naopak určena zejména pro žáky druhého

stupně základní školy. Ve střediscích volného času je záměr široký a obvykle nabízejí svoje aktivity všem věkovým kategoriím.

Dle Palána lze účastníka vzdělávání označit jako jedince, který se vzdělává a je vzděláván v jakékoliv vzdělávací instituci (Palán, 1997, s. 119).

2.4 Formy zájmového vzdělávání

Jednotlivé formy zájmového vzdělávání, které mohou být nabídnuty veřejnosti, nalezneme opět ve vyhlášce o zájmovém vzdělávání v § 2. Jedná se o šest různorodých činností. Žádná z nich není prioritní ani povinná:

2.4.1 Příležitostná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Přesná definice této činnosti je uvedena ve vyhlášce o zájmovém vzdělávání a definovaná složitěji jako příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tématisko rekreační činnost nespojená s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání (Vyhláška ZV). Známe ji obvykle pod pojmem **příležitostné akce**. Jedná se o akce drobnější, mezi které patří různé karnevaly, sportovní turnaje, drakiáda, keramické dílny a další akce zábavně rekreačního charakteru, ale i akce výchovně vzdělávací jako například různé cestovatelské promítání, přednášky, semináře a další. Patří sem i akce většího rozsahu, které obvykle fungují ve spolupráci středisek volného času a dalších organizací, případně různých spolupracovníků a dobrovolníků, kteří na pořádání participují. Velmi často to bývají odchovanci zařízení, případně rodinní příslušníci zaměstnanců organizace. Do tohoto druhu činnosti patří i **příměstské tábory** pořádané v místě sídla organizace a bez přespání. Obvykle probíhají vždy přes den v rozmezí 8-16 hodin.

Je důležité zmínit, že tento druh akcí může být určen všem věkovým kategoriím.

2.4.2 Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Do této formy vzdělávání neodmyslitelně patří zájmové útvary obecně známé pod pojmem **kroužky**. Zájmové útvary bývají nejrůznějšího zaměření jako např. sportovní, rukodělné, hudební, jazykové a další. Jejich typickým znakem je pravidelnost schůzek, obvykle 1x – 2x týdně, což vyplývá i z názvu této formy činnosti zájmového vzdělávání. Z pohledu středisek volného času je nutné reagovat na poptávku veřejnosti spojenou s novými trendy a aktivitami. Účastníci jsou do tohoto druhu činnosti přijímáni na základě písemné přihlášky. O přijetí rozhoduje ředitel organizace. Kroužky bývají nabídnuty opět obvykle všem věkovým kategoriím.

2.4.3 Táborová činnost

Třetí z forem zájmového vzdělávání je zjednodušeně táborová činnost. Tábory rozdělujeme dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů na „zotavovací akce“ a na „jiné podobné akce pro děti“. Do tohoto druhu činností patří nejenom tábory, ale i různá soustředění zájmových útvarů nebo sportovních či jiných kolektivů (Zákon 258/2000). Při pořádání takovýchto akcí musíme dbát také na vyhlášku č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. V tomto dokumentu jsou upraveny hygienické požadavky, prostorové podmínky, funkční členění staveb a zařízení včetně vybavení, stravování a režim dne, povinná dokumentace a povinnosti zejména pro organizátory akcí (Vyhláška 106/2001). Účastníci jsou do táborové činnosti přijati na základě písemné přihlášky.

Nabídka táborové činnosti je obvykle velmi pestrá. Nalezneme mnoho táborů v budovách, ve stanech, putovních táborů, nebo třeba táborů v zahraničí. Při výběru tábora je nutné být obezřetný a vždy vybírat instituce, s kterými jsme se již setkali, nebo s kterými máme nejlépe osobní zkušenost.

2.4.4 Osvětová činnost

Další z činností, kterou by měly zařízení pro zájmové vzdělávání svým účastníkům poskytovat je osvětová činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby (Vyhláška ZV). Častými účastníky osvětové činnosti jsou také dospělí nebo pedagogové, kterým bývají nabízeny různé přednášky či semináře.

Patří sem i činnosti vedoucí k **prevenci rizikového chování a výchova k dobrovolnictví** (tamtéž).

Důležitá je spolupráce uvedených organizací s různými institucemi, jako je např. sociální odbor městských úřadů, odbor životního prostředí, další odbory státní správy nebo územní samosprávy a v dnešní době společného vzdělávání – tzv. inkluze, také zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou. Mohli bychom říct, že veškerá nabízená činnost těchto zařízení může být prevencí proti rizikovému chování známému z minulosti jako sociálně patologické jevy. Obvykle má každé zařízení svého školního metodika prevence, který se těmto činnostem věnuje. Měl by tvořit plán a strategii, aby účastníci v tomto směru získali kvalifikované a odborné informace a došlo tak k posílení jejich kompetencí v tomto směru.

Některé organizace se přímo věnují i **výchově dobrovolníků**. Je ověřeno zkušenostmi i praxí, že nejlepší dobrovolníci jsou ti, kteří si jednotlivými činnostmi prošli sami a vyzkoušeli je na vlastní kůži. V dnešní době funguje několik programů pro dobrovolníky. Velmi populární je např. program „Mezinárodní cena vévody z Edinburghu“, do kterého je zapojeno mnoho středisek volného času.

Tento vzdělávací program dobrovolnictví pro mládež byl založen britským princem Philipem, vévodou z Edinburghu a funguje již více než šedesát let. Za celou dobu fungování se do něj zapojilo více než 140 zemí celého světa a více než 8 milionů mladých lidí. Mladí lidé si stanovují nejrůznější výzvy, které plní a v případě že se jim to daří, jsou za to odměněni ziskem mezinárodního certifikátu tří úrovní. Dochází tak ke

komplexnímu rozvoji jejich schopností a dovedností a k posílení jejich zodpovědnosti, vytrvalosti, překonání sami sebe, získání nových dovedností užitečných pro další studium či práci. Hlavním principem v tomto programu je dobrovolnost (Dofe).

2.4.5 Individuální činnost

Zařízení pro zájmové vzdělávání mají za úkol vytvářet podmínky pro rozvoj nadání zejména dětí, žáků a studentů (Vyhláška ZV). Je nutné připomenout, že schůzky zájmových útvarů probíhají obvykle ve skupinách. I přesto je kladen velký důraz na pedagogické pracovníky, aby v rámci možností pracovali s účastníky i individuálně a snažili se o vyhledávání talentů. Často se tak stává např. v hudebních kroužcích, kde někteří jedinci mohou přecházet např. do uměleckého vzdělávání, nebo např. v některých technických kroužcích odkud využijí své dovednosti účastníci i v dalším studiu či pracovní profesi (např. kroužek leteckých modelářů).

Střediska volného času pracují nejen s talentovanými účastníky, ale často i s handicapovanými jedinci a jejich úkolem je integrace mezi ostatní účastníky (Pávková, 2014, s. 40).

2.4.6 Spontánní činnost

Závěrečnou formou, kterou mohou zařízení pro zájmové vzdělávání uskutečňovat, je využití otevřené nabídky spontánních činností. Jedná se o takové činnosti, kde není přímý dohled pedagoga a účastníci se tak mohou věnovat svým zájmům a aktivitám naprosto samostatně. Na spontánní činnosti byl kladen velký význam se vznikem vyhlášky o zájmovém vzdělávání. Spontánní aktivity jsou oblíbené u účastníků, kteří se nechtějí vázat v organizovaných aktivitách. Často bývají zřízeny volnočasové kluby mládeže, které nabízejí nejrůznější aktivity (např. šipky, stolní fotbal, airhockey nebo jen obyčejné posezení a „pokec“ s kamarády). Tyto kluby bývají velmi aktivní i v již uvedené prevenci rizikového chování.

Důležitým znakem je i velká oblíbenost u dospívající mládeže, která o organizované aktivity již jeví pouze minimální zájem.

2.5 Typy zájmového vzdělávání

V předchozí podkapitole jsem definoval, jaké formy činností nabízí zájmové vzdělávání. V této kapitole se pokusím vymezit, jaké typy mohou být uvedenými formami realizovány.

V minulosti docházelo k rozdělení zájmového vzdělávání do různých typů. Různá členění ale byla odsouzena k nezdaru. Jak uvádí Šerák, většina navrhovaných členění je neúplná, dobově podmíněná, případně aplikovatelná pouze ve sféře zájmového vzdělávání dětí a mládeže (Šerák, 2009, s. 137).

O první známější rozdělení na zájmově edukační aktivity se pokusil Vymazal (Vymazal, 1990, s. 15):

- morálně-politické a právní,
- jazykové, vědecké a světonázorové,
- pracovní a technické,
- estetické, tělesné, zdravotní a branné.

Toto uvedené členění nadále Šerák upravuje a doplňuje o několik aktuálních oblastí. Dochází tedy k následujícímu rozdělení na tyto kategorie (Šerák, 2009, s. 137-177):

- **kulturní a estetická výchova** – edukační působení se odehrává pomocí dvou možných strategií výchova uměním nebo výchova k umění. Tento typ výchovy se zabývá především výtvarným uměním (např. architektura, sochařství, malířství, fotografie), múzickým uměním (mimika, tanec, hudba, slovesnost) a „sdruženým“ uměním (divadlo, film),
- **pohybová a sportovní výchova** – zahrnuje oblast aktivní péče o fyzický stav člověka. Do této kategorie patří tělesná výchova (např. posilování zdraví, tělesná zdatnost, formování osobnosti jedince), sport (amatérský nebo vrcholový, zaměření více na výkon než na

vítězství) a pohybová rekreace (obnova sil, udržování tělesné kondice, kvalitní vyplnění volného času),

- **cestování a turistika** – tuto oblast lze definovat jako aktivní pohybové a kulturně poznávací činnosti zaměřené na uspokojování potřeby reprodukce fyzických a duševních sil člověka ve formě odpočinku, poznávání, léčebných aktivit, kulturního i sportovního vyžití, společenské komunikace, rozptýlení, zábavy atd. Některé aktivity by bylo možno zařadit i do předchozí oblasti. V cestování a turistice je primární, že nejsou zaměřeny na výkon, jak je tomu u sportu,
- **zdravotní výchova** – v tomto tématu dochází k zaměření na rozvoj celkové zdravotní uvědomělosti, popularizaci základních principů fyzické i duševní hygieny, základy zdravé výživy a zdravého životního stylu a samozřejmě primárně na zdravotní prevenci. Aktuálními problémy v této problematice mohou být např. zdravá výživa, omezení kuřáctví a alkoholismu, protidrogová prevence, zvládání stresu, integrace handicapovaných, prevence různých chorob a další,
- **environmentální výchova** – představuje formální i neformální působení na populaci. Dochází k zprostředkování informací o vzájemných vztazích systému člověk – společnost – příroda a pomáhá jí vytvářet pozitivní postoje k této problematice. V posledních desetiletích se toto téma stává vážným celosvětovým problémem, a proto ho nelze podceňovat,
- **vědeckotechnické vzdělávání** – pojetí tohoto typu vzdělávání vychází z aktuálních trendů a poznatků moderní vědy. Díky neustálému pokroku v přírodních, společenských a technických oborech se rozšiřuje pole vědeckého zkoumání na nové oblasti významné pro život a další rozvoj člověka. Do této oblasti patří instituce jako např. muzea, hvězdárny, planetária, zoologické a botanické zahrady ale třeba i kutilství, chataření a chalupaření a

další. Tento typ vzdělávání má mnohé styčné body i s občanským vzděláváním (mezi velmi aktuální témata patří např. jaderné elektrárny, spalovny a úložiště odpadu apod.),

- **jazykové vzdělávání** – tento typ vzdělávání je diskutabilní. Lze ho zařadit jak do zájmového vzdělávání (např. chci se naučit německy, protože chci jet na výlet do Německa), tak do občanského vzdělávání (stěhuji se do Německa a proto potřebuji umět německý jazyk) a i do profesního vzdělávání (naše organizace navázala spolupráci s německou firmou). Výstupem jazykového vzdělávání může být i získání formální kvalifikace.
- **náboženská a duchovní výchova** – tímto typem vzdělávání se zabývají obvykle církve. Základem edukačního působení církví je zejména nepřetržitá výchovná činnost, která obvykle probíhá ve třech rovinách (katechezi – výklad věrouky, pastorační péče – duchovní péče o věřící a evangelizaci – hlásání náboženství nevěřícím nebo příslušníkům jiných náboženství). Zde je nutné zmínit, že nabídka církevních vzdělávacích institucí „jde s dobou“ a nabízí mnohá témata a činnosti, která s náboženstvím a činností církví souvisejí pouze okrajově.

Jak jsem uvedl v úvodu podkapitoly, různých typů zájmového vzdělávání je opravdu velké množství. Je nutné opět připomenout, že jednotlivé typy jsou aktualizovány s rozvojem informačních technologií a proto žádná takováto zpracovaná typologie nevydrží dlouhou dobu.

2.6 Instituce poskytující zájmové vzdělávání

V kapitole 2.2 jsem definoval, které instituce mohou poskytovat dle školského zákona (ŠZ, 2004) v naší republice zájmové vzdělávání. Jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky a patří mezi ně střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Obvykle zajišťují podle účelu, k němuž byla zřízena akce výchovné, vzdělávací, zájmové

nebo tématisko rekreační. Samozřejmostí by mělo být také zajištění osvětové činnosti pro žáky a studenty, ale také pro veškeré účastníky v zájmovém vzdělávání, popř. pedagogické pracovníky. Povinností těchto zařízení je přijmout všechny zájemce bez ohledu na jejich pohlaví, národnost, rasový původ, případně náboženské vyznání. Posláním těchto vzdělávacích institucí je smysluplné využití volného času všem věkovým kategoriím a působení tak k ochraně před šířením sociálně patologických jevů a rizikového chování, zejména mezi dětmi a mládeží (Zájmové vzdělávání). S ohledem na dosažení stanoveného cíle práce je nutné seznámit podrobněji s jednotlivými institucemi, zejména se střediskem volného času.

2.6.1 Středisko volného času

Tyto instituce jsou řazeny společně se školními kluby a školními družinami, dle školského zákona, mezi školská zařízení poskytující zájmové vzdělávání.

Střediska volného času dělíme na dva typy (SVČ):

- domy dětí a mládeže (DDM)
- stanice zájmových činností (obvykle zaměřené pouze na jednu oblast činnosti – např. technické, turistické, přírodovědné...)

Zajímavostí je, že v současné době často dochází ke změnám názvu z domu dětí a mládeže právě na „středisko volného času“. Některá zařízení tak reagují na fakt, že již nepracují pouze s dětmi a mládeží, ale stále více rozšiřují svoji nabídku i ostatním věkovým kategoriím, zejména dospělým, jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách. Já osobně se více přikláním k tradici názvu Dům dětí a mládeže. V následujícím textu již budu používat pouze tento název.

Domy dětí a mládeže stále více pracují se všemi věkovými kategoriemi. Různé kroužky a akce pro předškoláky, nebo rodiče s dětmi jsou mezi veřejností populární a přinášejí těmto zařízením budoucí potenciální klienty. Práce s dospělými, pokud je vykonávána dobře, zase zvedá image

organizace a může zvyšovat dobré povědomí mezi širokou veřejností. Díky členům z jednotlivých zájmových útvarů se také často daří získávat dobrovolníky a pomocníky na jednotlivé akce, soutěže, či třeba pomocné práce spojené například s údržbou táborové základny. Kalkulace těchto kroužků bývají vytvořeny tak, aby nebyly ztrátové. V nabídce pro dospělé a seniory můžeme najít různé kroužky nebo kurzy, které bývají reakcí zejména na poptávku veřejnosti. Většinou probíhají z důvodu pracovního vytížení dospělých v pozdních odpoledních a večerních hodinách. Zpravidla se jedná o různé sportovní aktivity převážně rekreačního charakteru, nejrůznější rukodělné aktivity nebo jazykové kroužky (SVČ).

V domech dětí a mládeže vytvářejí pedagogickou činnost pedagogové volného času a také externisté a dobrovolníci. Prostory a materiální vybavení středisek má vyhovovat účelům, pro které slouží. Účastníci často tráví v těchto zařízeních značnou část svého času a je důležité, aby prostředí působilo příznivě na jejich psychiku (Pávková, 2014, s. 41).

Předchůdci těchto zařízení byly domy pionýrů a mládeže, které v naší zemi vznikaly v druhé polovině 20. století. Úplně první zařízení tohoto druhu bylo otevřeno v roce 1949 v Brně. Od roku 1960 se staly tato zařízení součástí vzdělávací soustavy (Pávková, 2014, s. 41).

Dle poslední statistiky uvedené na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z roku 2014/2015 existovalo v naší republice 312 středisek volného času/domů dětí a mládeže. Tato zařízení navštěvovalo v pravidelné zájmové činnosti 272 744 účastníků. Činnost zajišťovalo více než 14 tisíc pedagogických pracovníků. Počet účastníků v zájmovém vzdělávání každoročně roste. Během posledních pěti let došlo ke zvýšení o 7,7%. Je nutné říct, že tento systém středisek volného času je celosvětovým unikátem a v podstatě žádná země se jím nemůže pochlubit (SVČ).

2.6.2 Školní družina

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům z jedné nebo několika základních škol. Toto zařízení má vytvořen vlastní vzdělávací

program. Činnost školní družiny je určena primárně žákům prvního stupně ZŠ (1. – 5. třída), případně i dětem v přípravné třídě jedné nebo více základních škol. Toto zařízení může také vykonávat činnost pro děti v přípravném stupni jedné nebo více základních škol speciálních. Lze přijmout i žáky druhého stupně ZŠ, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Žák nesmí být současně přijat do školní družiny a do školního klubu (ŠD).

Pávková upozorňuje na velký význam sociálního poslání těchto organizací. Neopomíjí také velmi významnou výchovnou a zdravotní funkci, sociální péči a bezpečnost o dítě v nepřítomnosti jeho rodičů (Pávková, 2008, s. 113).

Dle statistiky MŠMT poskytovalo zájmové vzdělávání 4004 školních družin. Počet žáků oproti předchozím rokům narostl v souvislosti s narůstající demografickou situací na prvním stupni základní školy. Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo školní družinu 301 990 účastníků (Pávková, 2008, s. 113).

2.6.3 Školní klub

Uvedené zařízení pro zájmové vzdělávání je velmi podobné školní družině. Zásadním rozdílem je, že činnost školního klubu je oproti školní družině prioritně určena žákům druhého stupně základní školy. Školní kluby mají také vytvořen školní vzdělávací program, podle kterého pracují. Obvykle poskytují zájmové vzdělávání žákům jedné nebo několika škol. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy za podmínky, že není přijat k pravidelné denní docházce do školní družiny (ŠK).

Jak uvádí Pávková, těžiště práce školního klubu je v pravidelné činnosti tělovýchovných oddílů nebo souborů a dále také zejména v nabídce spontánních aktivit. Prostory klubu bývají často zařízeny jako herny, čtenářské koutky, počítačové pracovny nebo prostory upravené pro neformální setkávání. Děti oproti školní družině již mají větší vůli po

samostatnosti. Do pozadí také ustupuje sociální funkce těchto zařízení (Pávková, 2008, s. 113).

Dle poslední statistiky MŠMT působilo ve školním roce 2014/2015 v naší republice 552 školních klubů a jejich počet stále roste. V těchto klubech bylo zapsáno 44 873 žáků (Pávková, 2008, s. 113).

S ohledem na stanovené téma a cíl práce se již budu v další části práce zabývat podrobněji pouze domy dětí a mládeže.

2.7 Legislativní rámec zájmového vzdělávání

Činnost domů dětí a mládeže je řízena mnoha legislativními předpisy. Jejich alespoň částečná znalost je nutná k základnímu přehledu a orientaci čtenáře. Proto jsem se rozhodl alespoň v krátkosti představit několik nejzásadnějších z nich. Mezi základní právní předpisy patří školský zákon (ŠZ, 2004), zákon o pedagogických pracovnících (ZPP, 2004), vyhláška o zájmovém vzdělávání (Vyhláška ZV, 2005) a mnohé další důležité dokumenty, mezi které patří například zřizovací listina, školní vzdělávací program a vnitřní řád. Pro organizace jsou také velmi důležité nejrůznější dlouhodobé strategické záměry. Ty jsem již definoval v první kapitole práce.

2.7.1 Školský zákon

Školský zákon (ŠZ, 2004) je základním právním předpisem pro fungování škol a školských zařízení. Je tvořen z dvaceti částí a jednotlivých paragrafů. V průběhu své existence již prošel mnoha úpravami a novelami.

2.7.2 Zákon o pedagogických pracovnících

Zákon o pedagogických pracovnících (ZPP, 2004) upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka, předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy a školského zařízení, pracovní dobu pedagogických pracovníků, systém dalšího vzdělávání a mnohé další. Dle

§ 17 vykonávají pedagogickou činnost pedagogové volného času. Ti jsou rozděleni na pedagogy vykonávající komplexní přímou pedagogickou činnost (interní pedagogičtí pracovníci) a dílčí pedagogickou činnost (obvykle externí pedagogičtí pracovníci) (ZPP, 2004).

2.7.3 Vyhláška o zájmovém vzdělávání

Vyhláška o zájmovém vzdělávání (Vyhláška ZV, 2005) je základním prováděcím právním předpisem Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ke školskému zákonu (ŠZ, 2004) pro školská zařízení poskytující zájmové vzdělávání. Tato vyhláška stanovuje podrobnosti o obsahu a rozsahu činností, organizaci a podmínkách jednotlivých zařízení, podmínky pro přijímání účastníků do ZV, účastníky, zařízení poskytující ZV. Důležitou součástí je také stanovení podmínek úplaty za zájmové vzdělávání a možnost ředitele zařízení úplatu snížit či od ní úplně osvobodit (Vyhláška ZV, 2005).

2.7.4 Zřizovací listina

Organizace poskytující zájmové vzdělávání zpravidla zřizují územně samosprávné celky, mezi které patří obce a kraje. Zřizovatel vydává zřizovací listinu, která je jedním ze základních dokumentů příspěvkových organizací vymezující jejich činnost. Zřizovací listina stanovuje hlavní předmět činnosti organizace, správu majetku, vymezení majetkových práv. Zřizovatel také může organizaci povolit případné oblasti doplňkové činnosti, v které následně předává zřízené organizaci vlastní aktivitu. (ZORP, 2000).

2.7.5 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program (ŠVP) je dokument, podle kterého se uskutečňuje vzdělávání v jednotlivých školách a školských zařízeních. Vnímám ho jako jeden ze zásadních dokumentů vzdělávacích institucí a proto ho krátce představím i v této práci. ŠVP vydává ředitel zařízení. Tvorba tohoto písemného materiálu vychází ze školského zákona (ŠZ, 2004). Tento dokument je obvykle tvořen dle rámcového vzdělávacího

programu. Ten je vydáván pro obory vzdělání v základním a středním vzdělávání, v předškolním, základním uměleckém a jazykovém vzdělávání a přesně vymezuje povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání. Pro zařízení poskytující zájmové vzdělávání zatím rámcový vzdělávací program vytvořen není. O to je tvorba školního vzdělávacího programu složitější. Na druhou stranu umožňuje tvorba ŠVP profilaci zařízení podle zájmů a potřeba. Heřmanová a Macek publikovali příručku pro tvorbu školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních zájmového vzdělávání. Uvedená příručka říká, které části musí školní vzdělávací program obsahovat a které části může obsahovat. Vytvořený dokument pak musí být zveřejněn na přístupném místě ve školském zařízení. Může do něj kdokoliv nahlížet a pořizovat si z něj výpisy. Za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Obvykle ho vytváří celý tým pracovníků organizace. Školní vzdělávací program by měl být sepsán srozumitelnou a přehlednou formou. Měl by být nejenom obecný, ale i dostatečně konkrétní v jednotlivých uvedených činnostech a akcích daného zařízení (Heřmanová & Macek, 2009, s. 10).

Tvorbou školního vzdělávacího programu se podrobně zabývá Prášilová ve své učebnici. Uvádí také mnoho příkladů a cvičných úkolů. Zdůrazňuje ale, že zkonstruování vzdělávacího programu předpokládá zvládnutí řady odborných dovedností a není to vůbec jednoduchá záležitost (Prášilová, 2006, s. 9).

2.7.6 Vnitřní řád

Vnitřní řád je dalším ze zásadních dokumentů organizace, bez kterého není možné fungovat. Tento dokument nemá formu obecně závazného právního předpisu. Jedná se o interní předpis, který musí být v souladu se zákony. Vnitřní řád je jedním z nejdůležitějších dokumentů, který vydává ředitel dané organizace. Musí být zveřejněn na přístupném místě ve školském zařízení a musí s ním být prokazatelným způsobem seznámeni všichni zaměstnanci, žáci a studenti, a také zákonní zástupci nezletilých dětí a žáků (ŠZ, 2004).

V této podkapitole došlo k seznámení čtenářů se základními dokumenty, podle kterých zařízení poskytující zájmové vzdělávání mohou fungovat.

2.8 Financování zájmového vzdělávání

Financování jednotlivých zařízení vychází ze školského zákona (ŠZ, 2004), vyhlášky o zájmovém vzdělávání (Vyhláška ZV, 2005) a ze zákona o rozpočtových pravidlech územně samosprávných celků (ZORP, 2000). Finanční prostředky získávají organizace z různých zdrojů. Zde se pokusím uvést jednoduchou tabulku č. 1 rozdělenou do dvou sloupců. Tabulka č. 1 by měla poskytnout čtenáři základní představu o jednotlivých zdrojích financování. V prvním sloupci je uvedeno od koho, případně z jaké činnosti organizace finance získává. V druhém sloupci je uveden obvyklý způsob použití těchto prostředků:

Zdroje financování zájmového vzdělávání	
Od koho	Způsob použití
Státní příspěvek MŠMT rozdělený KÚ	Mzdové prostředky
Příspěvek zřizovatele	Provozní náklady
Granty, dotační tituly	Uskutečnění akce, projektů
Příjmy z kroužků	Činnost kroužků, učební pomůcky, provoz zařízení
Příjmy z táborů	Táborová činnost, mzdy
Příjmy z akcí	Pomůcky, odměny
Příjmy od sponzorů	Zajištění akcí
Tržby z pronájmu prostor (např. tělocvičny, učebny, turistické základny...)	Náklady na zařízení – údržba, opravy...

Tabulka č. 1: Zdroje financování zájmového vzdělávání

Zdroj: Vlastní tvorba

Aktuálním tématem financování v současné době jsou příspěvky z integrovaných regionálních operačních programů (IROP) Evropské unie poskytované prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Jedná se o široce zaměřený program směřující k vylepšení kvality života v různých částech České republiky formou podpory rozvoje konkurenceschopnosti, infrastruktury, veřejné správy a dalších oblastí. Rýsuje se pro některá zařízení docela vysoká šance získání finančních prostředků. V současné době jsou aktuální i dva projektové záměry týkající se oblasti celoživotního vzdělávání a oblasti zájmového a neformálního vzdělávání dětí a mládeže. Tyto výzvy (IROP) můžeme nalézt pod č. 66 a č. 67. Šanci získat příspěvek z těchto výzev mají zejména projektové záměry k realizaci stavebních prací, rekonstrukcí a stavebních úprav stávající infrastruktury a pořízení vybavení budov a učeben (včetně pořízení kompenzačních pomůcek) pro zkvalitnění celoživotního vzdělávání. Cílem realizace těchto projektových záměrů musí být zajištění podmínek pro rozvoj klíčových kompetencí IROP (tj. komunikaci v cizích jazycích, přírodní vědy, technické a řemeslné obory, práce s digitálními technologiemi) ve vazbě na uplatnění na regionálním trhu práce. Rámec pro obsahové zaměření aktivit v oblasti vzdělávání v přírodních vědách, technických a řemeslných oborech je omezen národní soustavou profesních kvalifikací (NSK, 2014). Připravené projektové záměry by měly být prioritně v souladu s Místními akčními plány (MAP), tzn. uvedeny ve schváleném Strategickém rámci MAP. Nutno ještě dodat, že ve výzvě č. 66 je připraveno 3 032 947 000,- Kč a ve výzvě č. 67 je připraveno 669 556 300,- Kč (IROP).

2.9 Pedagogičtí pracovníci realizující zájmové vzdělávání

Již v úvodu této kapitoly jsem uvedl, že vzdělávání v zařízeních poskytujících zájmové vzdělávání poskytují pedagogičtí pracovníci. Je tomu tak podle § 7 odst. 7 školského zákona (ŠZ, 2004). Další podrobnosti ohledně těchto pracovníků upravuje zákon o pedagogických pracovnících (ZPP, 2004). Pedagogický pracovník musí být v pracovně právním vztahu

k právnické osobě, která vykonává činnost školského zařízení. Obvykle tímto pracovníkem bývá (Heřmanová & Macek, 2009, s. 24):

- vychovatel,
- pedagog volného času,
- trenér,
- vedoucí pedagogický pracovník.

Uvedení pracovníci obvykle vykonávají některé z forem zájmového vzdělávání, charakterizované v kapitole 2.4.

Pedagogický pracovník musí splňovat následující předpoklady (Heřmanová & Macek, 2009, s. 24):

- je plně způsobilý k právním úkonům,
- je bezúhonný,
- je zdravotně způsobilý,
- má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- prokázal znalost českého jazyka.

Šerák popisuje škálu činnosti odborníků jako velmi různorodou. Mezi hlavní úkoly těchto vzdělavatelů uvádí především organizační, manažerské a konzultační činnosti, výběr vhodných didaktických metod a forem, rozšiřování informací, vlastní realizace volnočasových aktivit a také vlastní lektorské činnosti. Kompetence těchto pracovníků by měly obsahovat komunikační dovednosti (zejména ve způsobilosti navázat kontakt s účastníky vzdělávání a poskytnutí informační a poradenské služby), didaktické znalosti i odborné kompetence týkající se konkrétního, organizačního a finančního rázu. Ideální pracovník dle něj se v každém případě musí vyznačovat velkou flexibilitou, projevující se ve schopnosti vystupovat v nejrůznějších profesních rolích. Šerák popisuje realitu zájmového vzdělávání s ohledem na pedagogické pracovníky jako neradostnou. Důvodem je, že pracovníci patří často spíše k nadšencům,

než k fundovaným didakticky nevybaveným odborníkům (Šerák, 2009, s. 124-125).

V této kapitole získal čtenář povědomí o institucích poskytujících v naší republice zájmové vzdělávání. V souvislosti s fungováním těchto institucí došlo k nutnému ukotvení souvisejících pojmů. Čtenář by měl mít nyní jasnou představu o fungování těchto školských zařízení, o jeho základních právních předpisech, účastnících, formách a typech, financování a také o pracovnících, kteří v těchto organizacích působí. Došlo tak k naplnění stanoveného cíle v úvodu kapitoly.

3 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Domy dětí a mládeže jsou jedním z mála škol či školských zařízení, které se cíleně věnují vzdělávání dospělých. S ohledem na fakt, že se jedná o nejdelší vývojovou etapu v celoživotním vzdělávání a také z důvodu, že jsem se několik let tomuto tématu věnoval v rámci svého studia, pokusím se v krátkosti přiblížit čtenáři toto období života spojené se zájmovým vzděláváním. Cílem této kapitoly tedy bude seznámit čtenáře s pojmy dospělost, zájem, motivace a bariéry dospělých ke vzdělávání.

3.1 Dospělost

Na dospělost se lze dívat z několika pohledů. Jako první nás při vyslovení tohoto pojmu jistě napadne dovršení osmnácti let věku. To je ale základní pohled z **právního hlediska**, který je určen ústavou. Právo také na dospělost nahlíží jako na získání základních práv a povinností, mezi které patří např. volební právo nebo právní zodpovědnost (Palán, 2002, s. 8).

Z pohledu **biologického** lze dospělost popsat jako dosažení „fyziologické zralosti“. **Psychologie** definuje dospělost jako projevení schopností člověka samostatně jednat a myslet. Jedinec je považován za dospělého, pokud disponuje celkovou stabilitou (myšlenkovou a pracovní) a umí si plánovat vlastní život (Průcha & Veteška, 2012, s. 79). Vývojová psychologie dělí dospělost do čtyř fází vývoje na mladou dospělost (20 - 35 let), střední dospělost (35 - 50 let), pozdní dospělost (50 - 70 let) a stáří (nad 70 let). Každá z těchto skupin má různou motivaci, bariéry či výzvy ke vzdělávání (Thorová, 2015, s. 445-452).

Z pohledu andragogického lze na dospělého jedince nahlížet jako na biologicky, citově, psychicky, sociologicky a sociálně zralého. To zjednodušeně znamená, že je schopen plodit děti, není citově závislý na svých rodičích, je schopen přijímat odpovědnost (např. manžel nebo

zaměstnanec), dokáže určit a uspokojit své sociální potřeby a je ekonomicky nezávislý na ostatních (Bednaříková, 2006, s. 17).

3.2 Zájem dospělých o vzdělávání

Jak uvádí Šerák, zájmové vzdělávání dospělých zůstává stranou hlavního proudu výzkumu. Velmi často se mu statistická šetření vyhýbají. Obvykle jsou průzkumy zaměřeny pouze na skupinu dětí a mládeže. Z provedených analýz zájmového vzdělávání dospělých dle Šeráka vyplývá, že pro většinu akcí zájmového vzdělávání dospělých je **typická převaha ženského osazenstva**. Ženy často projevují větší zájem o přednášky týkající se genderové a zdravotní problematiky, cestování, či hudební nebo literární setkání. Muži často dávají přednost technickým a politickým tématům (Šerák, 2009, s. 131).

Velmi rozdílné je také zastoupení věkových skupin. Jako **nejaktivnější** se jeví věková **kategorie 19-25 let**. Je to pravděpodobně z důvodu dostatku volného času těchto lidí, kteří ještě často nemají rodinné či pracovní povinnosti (tamtéž).

Jako jeden z klíčových faktorů účasti/neúčasti na zájmově edukačních aktivitách uvádí Šerák výši a kvalitu vzdělání s dovětkem, že existuje **přímá úměrnost mezi výší dosaženého vzdělání a účastí na dalším vzdělávání**. Lidé s nižším vzděláním jsou zaměřeni spíše na materiální hodnoty a krátkodobé cíle, vyšší vzdělání jedinci umožňuje pohybovat se v dimenzích seberealizace a tolerance, schopnosti pochopit nejrůznější problémy a považovat je za důležité a zejména vše pochopit v širších souvislostech s ohledem na budoucnost. Jednoduše lze tedy říct, že čím vyšší je vzdělání individua, tím častěji se účastní edukačních aktivit. S výší vzdělání zároveň stoupá i informovanost, rozhled a aktivita účastníků dalšího vzdělávání. S ohledem na sociální postavení účastníků jsou **nejpočetnější skupinou zájmového vzdělávání zaměstnanci**, které následují důchodci a studenti. Velmi nízkým procentem jsou podnikatelé a nezaměstnaní (tamtéž, s. 132-134).

Z výše uvedených informací lze tedy konstatovat, že o zájmové vzdělávání mají zájem především jedinci aktivní a samostatní, s vyšším vzděláním, kteří chtějí rozvíjet svou osobnost. Musí disponovat dostatečným množstvím volného času. Patří mezi ně nejčastěji studenti, důchodci a zaměstnanci se stabilní rodinnou i pracovní situací (tamtéž, s. 135).

3.3 Motivace a bariéry dospělých pro vzdělávání

Jak uvádí Rabušicová (2008) motivací a bariérami pro vzdělávání se ve svých publikacích zabývá více autorů. Jak dokládá Jarvis s odkazem na koncepty a autory z oblasti psychologické (Maslow), pedagogické (Tough), sociologické (Luckmann), potřeba učit se vyvstává v celém období lidského života. Obvykle nastávají tyto situace v obdobích individuálních a společenských změn. S ohledem na skutečnost, že naše společnost je společností permanentních změn, lidé by měli být motivováni k tomu, aby i ve své dospělosti vyhledávali příležitosti svého dalšího rozvoje pomocí učení se a vzdělávání. Motivaci lze definovat jako zdroj, z něhož vychází naše jednání a jehož prostřednictvím lze toto jednání vysvětlit. Dle Deshlera (1996) ve vztahu ke vzdělávání ji lze vysvětlit jako obecný stav připravenosti k učení. Jedinec často očekává odměnu za to, že se bude vzdělávat. Tato myšlenka mu dodává energii. Pokud chceme znát, jakou motivaci mají dospělí ke vzdělávání, je nutné vědět, jaký profit z něj očekávají a jakou mu připisují hodnotu. Velmi důležitá je vnitřní motivace, která vychází z jedince samotného, je pro něj příjemná a ve vzdělávání nachází uvolnění a potěšení. Motivace je jakási energie, která vede lidské jednání k určitému cíli (Rabušicová, 2008, s. 97-98). Jako velmi důležitou vnímám ale i vnější motivaci, kterou vytváří naše okolí (rodina, vzdělávací instituce...).

Beneš identifikuje na základě dlouhodobých výzkumů následující motivy účasti na vzdělávání (Beneš, 2014, s. 106):

- sociální kontakt – potřeba navázání kontaktů a přátelství s jinými lidmi
- sociální podněty – potřeba uvolnění, prostoru bez zatížení každodenními starostmi
- profesní důvody – potřeba zajištění pracovní pozice nebo jejího rozvoje
- participace na politickém, zejména komunálním životě – zlepšení svého rozhledu a schopností v daných tématech
- vnější očekávání – jedná se o vzdělávání doporučené například přáteli, zaměstnavatelem nebo rodinou
- kognitivní zájmy – tato motivace je založena na klasické představě o vzdělávání dospělých, hodnotě a získávání znalostí.

Pokud je člověk do vzdělávání dobře motivován, má z poloviny vyhráno. Ve hře jsou totiž ještě nejrůznější bariéry, které dospělí vnímají a které podle jejich názoru pravděpodobnost úspěšnosti ve vzdělávání dospělých snižují. Rabušicová je dělí do dvou kategorií (Rabušicová, 2008, s. 105):

- osobnostní bariéry – patří mezi ně např. akceptace zažitého tradičního modelu vzdělávání, vlastní přesvědčení o dostatečnosti znalostí a dovedností pro výkon profese, malý zájem o osobní rozvoj cestou formálního vzdělávání, demotivující zkušenosti ze školy,
- vnější situační bariéry – např. nedostatek vnějších impulzů ke vzdělávací aktivitě, není nutnost studovat ke zlepšení pracovní pozice či k jejímu udržení nebo získání.

V uvedených šetřeních uvedli respondenti jako největší bariéry nedostatek finančních prostředků, pracovní vytížení, hodně koníčků a nedostatek času z důvodu rodinných. Dále také nedostatek informací o vzdělávacích kurzech. Někteří z poptávaných uvedli, že pro ně účast na kurzech či školeních jednoduše nemá smysl (Rabušicová, 2008, s. 105).

3.4 Kvalifikace a kompetence

V domech dětí a mládeže, respektive v zájmovém vzdělávání standardně není získávána kvalifikace. Ta je obvykle dominantou a výsledkem formálního vzdělávání. Cílem zájmového vzdělávání je zejména osvojení nejrůznějších kompetencí. Definice kompetencí existuje celá řada. Dle Hroníka lze slovo kompetenci vymezit jako „soubor znalostí, dovedností, zkušeností a vlastností, který podporuje dosažení cíle“ (Hroník, 2007, s. 61). Dle Jindry (kompetence, 2011) si lze pod tímto pojmem představit „způsobilost, znalost, dovednost a praktickou schopnost k určitému výkonu“. Pojem kompetence znamená také znalost a dovednost k určitému výkonu a prokázanou schopnost zastávat danou činnost jako vyčleněnou funkci v dělbě práce. Jedná se o jakýsi soubor předpokladů člověka k vykonávání určitých pracovních činností. Mezi kompetence lze zahrnout schopnosti, zejména vědomosti (znalosti) a dovednosti, postoje, zkušenosti a další (kompetence, 2011).

Všechny uvedené složky je možné v domech dětí a mládeže získat. Často jsou nastaveny dle různých rámcových vzdělávacích programů ve školním vzdělávacím programu jednotlivých zařízení. Poté dochází k jejich ustanovení v celoročních plánech činnosti a k jejich získání v jednotlivých činnostech.

Ve třetí kapitole došlo k objasnění pojmů dospělост, zájem dospělých o vzdělávání, motivace a bariéry dospělých ke vzdělávání a kvalifikace a kompetence. Byl tak naplněn předem stanovený cíl kapitoly.

4 ANALÝZA CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V DDM V KRAJI VYSOČINA

Čtvrtá část této práce bude věnována analýze celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže Kraje Vysočina. Čtenář v této části nalezne charakteristiku jednotlivých zařízení Kraje Vysočina, které v rámci jeho rozlohy poskytují zájmové vzdělávání. V této kapitole dojde k využití jedné z evaluačních metod analýzy dat. V této analýze se zaměřím na dva druhy činností zájmového vzdělávání, které se týkají všech etap celoživotního vzdělávání. Jedná se o pravidelnou zájmovou činnost a příležitostnou zájmovou činnost. Bude provedena podrobnější analýza celkového počtu účastníků v pravidelné zájmové činnosti (tato činnost je určena všem účastníkům celoživotního vzdělávání a vždy musí být podložena písemnou přihláškou, tudíž čísla nemohou být nijak zkreslena). Dále dojde k podrobnější analýze počtu účastníků jednotlivých věkových etap celoživotního vzdělávání v pravidelné zájmové činnosti (děti, žáci, studenti a dospělí) a k rozboru návštěvnosti zájmových útvarů ve srovnání v letech 2005 a 2015 (bude porovnán rozdíl v nabídce zájmových útvarů a v počtu účastníků) v jednotlivých zařízeních Kraje Vysočina. Samozřejmostí bude vyhodnocení této analýzy nutné k naplnění cíle práce „Analýza a popis nabídky celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověření jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou“.

V Kraji Vysočina se dle výroční zprávy aktuálně nachází 20 plně funkčních **domů dětí a mládeže**. Zřizovatelem 18 z nich je obec, jedno z nich je církevní a jedno má právní formu obecně prospěšné společnosti. Zřizuje ho Český svaz ochránců přírody. Čtyři DDM (Jemnice, Moravské Budějovice, Humpolec a Třešť) jsou součástí ZŠ. Nabídka jednotlivých zařízení v Kraji Vysočina je velmi pestrá a zaměřuje se na široké spektrum účastníků. Snaží se reagovat na poptávku veřejnosti a zejména na nově přicházející trendy ve všech oblastech volnočasových aktivit. **Ve školním**

roce 2015/2016 zde fungovalo 1 441 zájmových útvarů. Mezi nejoblíbenější patří kroužky v oblasti sportu, techniky, přírodovědy, umění, ručních prací a cizích jazyků. Celkové náklady na hlavní činnost dosáhly v uvedeném období výše 78,67 mil. Kč, z toho mzdové náklady 35,59 mil. Kč (VZKV). V následující části provedu rozbor pouhých 18 zařízení, zřizovaných obcemi. Následující analýzu lze provést díky získaným vstupním výkazům, které každoročně jednotlivá zařízení vyplňují a odevzdávají na Krajský úřad Kraje Vysočina. Vstupní výkazy jednotlivých zařízení z roků 2005 a 2015 jsem obdržel od krajské pracovnice na úseku školství Mgr. et Bc. Kateřiny Kraclové elektronickou poštou. Od zařízení SVČ Pacov a Chaloupky o.p.s. se mi získat potřebné dokumenty nutné k provedení analýzy nepodařilo. Celková čísla z uvedené výroční zprávy v předchozím textu tak budou mírně ponížena.

V následující tabulce č. 2 uvádím přehled jednotlivých DDM v Kraji Vysočina ve školním roce 2015/2016 a celkový počet účastníků v pravidelné zájmové činnosti (kroužky) a v příležitostné zájmové činnosti (akce):

Přehled DDM v Kraji Vysočina	Počet účastníků 2015/2016	
	Kroužky	Akce
DDM Třešť (při ZŠ)	861	5 535
DDM Polná, okres Jihlava	892	4 836
DDM Jihlava, příspěvková organizace	1 561	18 218
DDM Telč, příspěvková organizace	707	2 465
AZ CENTRUM Havlíčkův Brod - SVČ, PO	931	8 200
Junior - DDM, SVČ, Chotěboř, Tyršova 793	981	10 043
SVČ Ledec nad Sázavou, PO	664	6 456
DDM Světlá nad Sázavou, PO	235	1 518
DDM Třebíč, příspěvková organizace	1 108	11 200

DDM Humpolec (při ZŠ)	589	2 095
DDM, Pelhřimov, Třída Legií 382, PO	958	8 093
DDM Jemnice (při ZŠ)	630	11 720
DDM Moravské Budějovice (při ZŠ)	940	3 010
DDM Náměšř nad Oslavou	1 385	13 394
Dóza - SVČ Velké Meziříčí, PO	1 104	12 543
DDM Nově Město na Moravě, PO	924	6 365
DDM Bystřice nad Pernštejnem, PO	687	10 296
Active - SVČ, PO, Žďár nad Sázavou	2 145	17 590
CELKEM	17 302	153 577
PRŮMĚR POČTU ÚČASTNÍKŮ NA JEDNO ZAŘÍZENÍ	961	8 532

Tabulka č. 2: Přehled DDM v Kraji Vysočina včetně celkového počtu účastníků v pravidelné a příležitostné zájmové činnosti.

Zdroj: Výkazy „Z 15-01“, Kraj Vysočina.

Ve školním roce navštěvovalo kroužky domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina celkem 17 302 členů zájmových útvarů. Jedno DDM navštěvovalo průměrně 961 účastníků. DDM Náměšř nad Oslavou lze hodnotit s počtem účastníků 1 385 jako nadprůměrné.

Ve školním roce navštívilo akce domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina celkem 153577 účastníků. Průměrná účast na jedno zařízení činí 8 532 účastníků. I v tomto ohledu lze hodnotit účast na akcích DDM Náměšř nad Oslavou jako nadprůměrné.

V následující tabulce č. 3 uvádím celkový počet kroužků v jednotlivých DDM a účastníků v nich v roce 2005 ve srovnání s rokem 2015:

Celkový počet	Počet k datu	Počet k datu	Rozdíl v letech
	31. 10. 2015	31. 10. 2005	2005-2015

Název zařízení	Kroužky	Účastníci	Kroužky	Účastníci	Kroužky	Účastníci
DDM Třešť	59	861	38	724	21	137
DDM Polná	82	892	35	524	47	368
DDM Jihlava	98	1 561	72	1 068	26	493
DDM Telč	62	707	62	647	0	60
SVČ Havlíčkův Brod	83	931	66	717	17	214
DDM-SVČ Chotěboř	67	981	60	921	7	60
SVČ Ledec nad Sáz.	50	664	32	521	18	143
DDM Světlá nad Sáz.	21	235	17	182	4	53
DDM Třebíč	73	1 108	77	962	-4	146
DDM Humpolec	53	589	33	280	20	309
DDM Pelhřimov	65	958	71	677	-6	281
DDM Jemnice	52	630	69	561	-17	69
DDM Mor. Budějovice	64	940	57	618	7	322
DDM Náměšť n. O.	121	1 385	75	947	46	438
SVČ Velké Meziříčí	115	1 104	115	1 094	0	10
DDM Nově Město n. M.	42	924	35	321	7	603
DDM Bystřice n. P.	54	687	65	501	-11	186
SVČ Žďár n. S.	227	2 145	184	1 621	43	524
CELKEM	1 388	17 302	1 163	12 886	225	4 416

Tabulka č. 3: Celkový počet kroužků a účastníků v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.

Zdroj: Výkazy „Z 15-01“ a „V15-01“, Kraj Vysočina.

Z uvedené tabulky lze konstatovat, že za posledních 10 let došlo v domech dětí a mládeže k velmi výraznému nárůstu kroužků i účastníků pravidelné zájmové činnosti. Činnost byla navýšena o 225 kroužků, což činí 19,35 % a o 4 416 účastníků, což činí 34,27 %. DDM Náměšť lze opět považovat v této statistice za nadprůměrné. Došlo k rozšíření pravidelné zájmové činnosti o 46 kroužků, což činí navýšení o 61,33 % a o 438 účastníků, což činí 46,25 %.

Celkový nárůst zájmu veřejnosti o volnočasové aktivity nabízené formou zájmového vzdělávání v domech dětí a mládeže vzrůstá. Dle mého názoru a zkušeností je to z následujících důvodů:

- celospolečenský trend,
- zájem rodičů o volný čas dětí,

- rozsáhlejší schéma nabídky než v minulosti,
- nové trendy a aktivity (např. nejrůznější taneční aktivity – zumba, hip-hop, pistolky nerf),
- nové sportovní odvětví (např. florbal),
- zlepšené materiální vybavení (např. různé netradiční učební pomůcky – skákací boty, elektro-board),
- legislativní změny – nutné pedagogické vzdělání všech pedagogických pracovníků a další,
- změna financování domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina – oproti původnímu modelu, kdy organizace získávaly mzdové příspěvky od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím krajského úřadu kraje vysočina na počet potenciálních klientů, nyní získávají příspěvek normativně dle počtu žáků ZŠ a studentů SŠ a VOŠ v pravidelné zájmové činnosti.

Název zařízení	Počet k datu 31. 10. 2015		Počet k datu 31. 10. 2005		Rozdíl v letech 2005-2015	
	Děti	Žáci	Děti	Žáci	Děti	Žáci
DDM Třešť	95	749	30	672	65	77
DDM Polná	94	723	36	418	58	305
DDM Jihlava	235	1 087	76	717	159	370
DDM Telč	80	627	81	523	-1	104
SVČ Havlíčkův Brod	113	672	189	477	-76	195
DDM-SVČ Chotěboř	197	473	45	448	152	25
SVČ Ledec nad Sáz.	85	405	23	197	62	208
DDM Světlá nad Sáz.	24	194	0	175	24	19
DDM Třebíč	161	667	122	431	39	236
DDM Humpolec	26	531	17	251	9	280
DDM Pelhřimov	119	782	24	542	95	240
DDM Jemnice	89	448	18	486	71	-38
DDM Mor. Budějovice	148	722	44	352	104	370
DDM Náměšť n. O.	188	950	150	532	38	418
SVČ Velké Meziříčí	88	955	58	892	30	63
DDM Nově Město n. M.	114	738	49	240	65	498
DDM Bystřice n. P.	9	573	86	361	-77	212
SVČ Žďár n. S.	172	1 619	279	1 076	-107	543

CELKEM	2 037	12 915	1 327	8 790	710	4 125
---------------	--------------	---------------	--------------	--------------	------------	--------------

Tabulka č. 4: Počet dětí a žáků v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.

Zdroj: Výkazy „Z 15-01“ a „V15-01“, Kraj Vysočina.

Z dat uvedených v tabulce č. 4 je zřejmé, že v rozmezí let 2005 a 2015 došlo k celkovému navýšení počtu dětí a zejména žáků v jednotlivých zařízeních. U dětí navštěvujících kroužky se zvýšil počet o 710 účastníků, což činí 53,51 %. Průměrně u každého zařízení je to 39 dětí. U žáků ZŠ se narostl počet účastníků o 4 125, což činí 46,93 %. Průměrný nárůst žáků na jedno zařízení činí 229. DDM Náměšť lze v tomto měření s ostatními domy dětí a mládeže v daném období považovat za mírně podprůměrné v kategorii dětí a v kategorii žáků za nadprůměrné. Nárůst u počtu dětí v kroužcích je 38, což činí 25,33 %. U počtu žáků v kroužcích se jedná o navýšení 418 účastníků, což činí 78,58 %.

Název zařízení	Počet k datu 31. 10. 2015		Počet k datu 31. 10. 2005		Rozdíl v letech 2005-2015	
	Studenti	Dospělí	Studenti	Dospělí	Studenti	Dospělí
DDM Třešť	17	0	22	0	-5	0
DDM Polná	0	75	30	40	-30	35
DDM Jihlava	79	160	126	149	-47	11
DDM Telč	0	0	40	3	-40	-3
SVČ Havlíčkův Brod	32	114	33	18	-1	96
DDM-SVČ Chotěboř	0	311	139	289	-139	22
SVČ Ledec nad Sáz.	96	78	165	136	-69	-58
DDM Světlá nad Sáz.	6	11	7	0	-1	11
DDM Třebíč	163	117	235	174	-72	-57
DDM Humpolec	0	32	0	12	0	20
DDM Pelhřimov	0	57	90	21	-90	36
DDM Jemnice	57	36	38	19	19	17
DDM Mor. Budějovice	0	70	128	94	-128	-24
DDM Náměšť n. O.	45	202	86	179	-41	23
SVČ Velké Meziříčí	14	47	48	96	-34	-49
DDM Nově Město n. M.	31	41	2	30	29	11
DDM Bystřice n. P.	25	80	22	32	3	48

SVČ Žďár n. S.	117	237	71	195	46	42
CELKEM	682	1 668	1 282	1 487	-600	181

Tabulka č. 5: Počet studentů a dospělých v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.

Zdroj: Výkazy „Z 15-01“ a „V15-01“, Kraj Vysočina.

Studenti SŠ a VOŠ jsou druhou skupinou, na kterou dostávají domy dětí a mládeže mzdové prostředky. I přesto lze z tabulky č. 5 vyčíst, že za uvedené období došlo o pokles 600 účastníků této věkové kategorie, což činí 53,20 %. Práce se studenty se nedaří. Dle mého názoru může být důvodem rozvoj nových technologií a komunikačních technologií, celkový nezájem o organizované aktivity, období puberty a další. V DDM Náměšť ubylo v kroužcích 41 studentů, což činí 52,33 %.

V práci s dospělými byl zaznamenán v období 2005 až 2015 nárůst o 181 účastníků, což činí 12,17 %. DDM Náměšť lze považovat v práci s dospělými za průměrné. V uvedeném období zde došlo k navýšení o 23 dospělých, což činí 12,85 %.

Situace Domu dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou v porovnání s ostatními je velmi dobrá. Je nutné i nadále se zabývat prací se všemi věkovými skupinami. Snažit se, aby účastníci z řad žáků dál pokračovali v kroužcích pro studenty a dospělé.

Vysoká čísla zájmu o pravidelnou zájmovou činnost jsou daná důvody, které byly sepsány v úvodu této kapitoly. Celkový nárůst zájmu se potvrdil.

Je nutné zaměřit se více na účastníky z řad studentů, kde zájem o nabízené aktivity za posledních deset let výrazně klesnul. Počet studentů v DDM Náměšť je v kraji průměrný, ale nemůžeme s ním být spokojeni. Zejména je nutné zdůraznit i v našem zařízení za posledních deset let pokles účastníků v této věkové kategorii o 50 % a to je nepříznivé.

Můj výzkum v této kapitole, provedený pomocí analýzy dat ze vstupních výkazů domů dětí a mládeže Kraje Vysočina, ukázal, že o zájmové vzdělávání nabízené v těchto institucích je zájem. V letech 2005 až 2015 došlo k výraznému navýšení počtu kroužků i účastníků ve všech věkových kategoriích, vyjma studentů středních škol. V této věkové etapě je nutné zapracovat na případné motivaci potenciálních účastníků zájmového vzdělávání a přivést je zpět do uvedených institucí.

5 DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU

Pátá část této práce představí čtenáři organizaci Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou. Uvedená organizace poskytuje zájmové vzdělávání nejen ve městě, ale i v jeho širokém okolí. V této kapitole také dojde k podrobné analýze dat pravidelné zájmové činnosti (díky údajům ze školní matriky DDM Náměšť). Průběžně budou výsledky vyhodnoceny tak, aby bylo dosaženo stanoveného cíle práce: „Analyzovat a popsat nabídku celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou“.

5.1 Charakteristika organizace

Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou je školské zařízení. Nabízí služby v oblasti výchovy, vzdělávání a osvěty pro širokou veřejnost. Jeho zřizovatelem je Město Náměšť nad Oslavou. DDM funguje jako příspěvková organizace s vlastní právní subjektivitou. Svou činností se DDM snaží naplňovat zájmy dětí, mládeže, rodičů i dospělých účastníků. Dále také aktuální potřeby a trendy města Náměště, celého regionu i Kraje Vysočina. Činnost zajišťuje odborně, pedagogicky a osobnostně vyzrálý tým pracovníků s pozitivním vztahem k pedagogické práci. Cílem všech aktivit DDM je co nejpestřejší nabídka činností pro děti, mládež a dospělé ve volném čase (DDM).

Tato organizace sídlí ve městě, které má necelých 5 000 obyvatel. Ve městě funguje velmi dobrá spolupráce a podpora s náměšťskou radnicí a také s ostatními organizacemi. DDM participuje na různých akcích se školami, městským kulturním střediskem, fotbalovým klubem, tělovýchovnou jednotou, českým svazem žen, sborem dobrovolných hasičů, základní uměleckou školou, veteran enduro motokros klubem, krasoklubem, sokolem a mnoha dalšími (Krátký, 2016, s. 3).

V DDM jsou zaměstnáni 4 pedagogičtí interní pracovníci, ekonomka a 8 správních zaměstnanců. Dále zde působí cca 70 externích vedoucích

kroužků a cca 30 táborových vedoucích. Mnoho akcí také pomáhají zajišťovat dobrovolní pracovníci (Krátký, 2016, s. 1-3).

5.2 Počty účastníků v jednotlivých formách činnosti

Dům dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou poskytoval zájmové vzdělávání ve školním roce 2015-2016 těmito formami (Krátký, 2016, s. 3-5):

- příležitostná zájmová činnost – 163 akcí s počtem 13 394 účastníků (přehled těchto akcí lze nalézt v příloze č. 1),
- pravidelná zájmová činnost – 121 zájmových útvarů s počtem 1 385 účastníků (rozpis zájmových útvarů lze nalézt v příloze č. 2),
- táborová činnost – 12 táborů s počtem 389 účastníků,
- spontánní činnost – nabídka volnočasového klubu mládeže,
- soutěže, ekologické programy, keramické dílny pro školy i dospělé – 1043 účastníků,
- zajištění provozu turistického centra mládeže v Jedově, v kterém se ubytovalo v roce 2016 více než 1 700 ubytovaných.

5.3 Analýza účastníků v pravidelné zájmové činnosti

V této podkapitole bude provedena analýza pravidelné zájmové činnosti DDM Náměšř nad Oslavou. K této analýze budou využita data ze školní matriky uvedeného zařízení aktuální k datu 31. 10. 2015, tak aby došlo k provázání s analýzou v kapitole č. 4. Analýza bude provedena v jednotlivých etapách celoživotního vzdělávání (děti, žáci, studenti a dospělí) a bude prozkoumán zájem těchto věkových skupin o nabídku pravidelné zájmové činnosti v uvedené organizace. Výsledkem této evaluační techniky by mělo být upřesnění účastníků v jednotlivých věkových etapách celoživotního vzdělávání v rámci zájmového vzdělávání v DDM Náměšř. Tato analýza bude sloužit jako podklad pro další podrobný rozbor jednotlivých zájmových útvarů DDM Náměšř.

Graf č. 1:

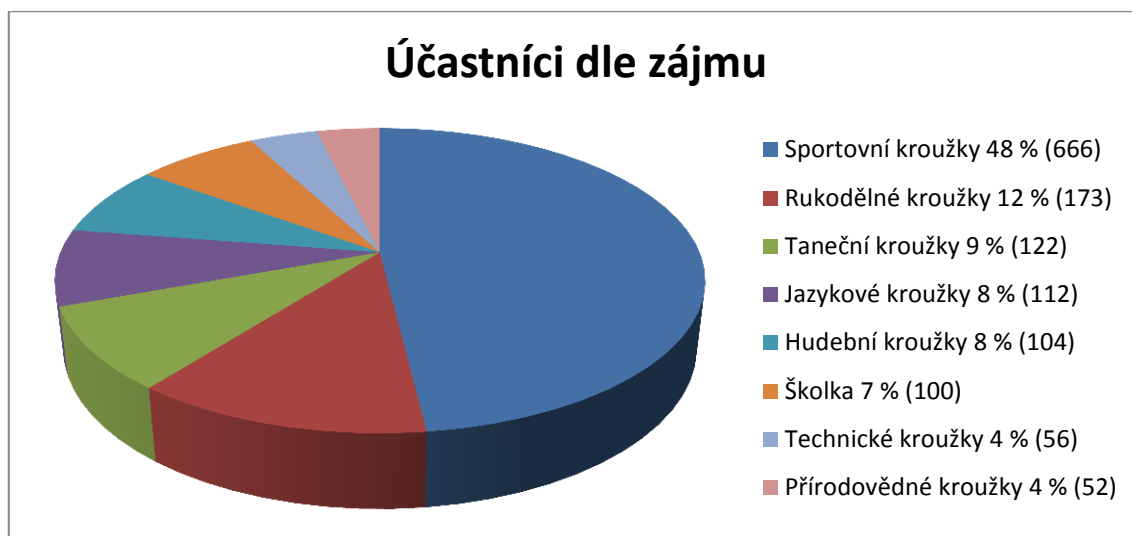
Z výzkumu vyplývá, že největší zájem o pravidelnou zájmovou činnost v DDM Náměšť mají žáci ZŠ. Nejnižší zájem mají studenti SŠ. Jako hlavní příčinu nezájmu studentů SŠ v našem zařízení vnímáme absenci střední školy v Náměšti, velkou dojezdovou vzdálenost do škol (Třebíč, Zastávka, Brno), pozdní návraty ze školy, stále se zvyšující nároky na studium, nové zájmy, nemožnost rozšíření sportovních kroužků pro studenty do večerních hodin z důvodu nedostatku krytých sportovišť v Náměšti.

Graf č. 2:

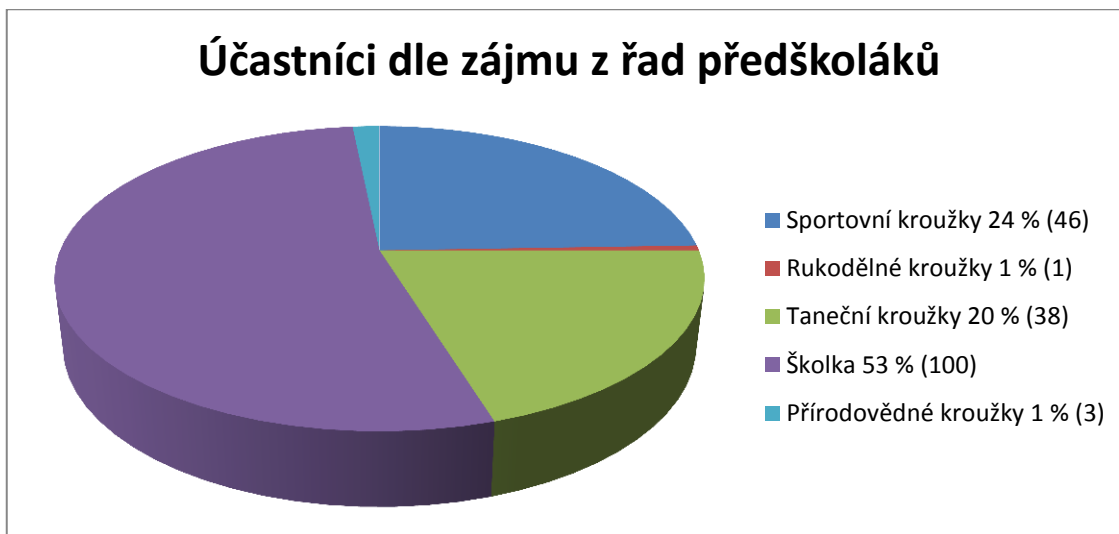
V DDM Náměšť mírně převažuje zájem o pravidelnou zájmovou činnost žen nad muži.

Graf č. 3:

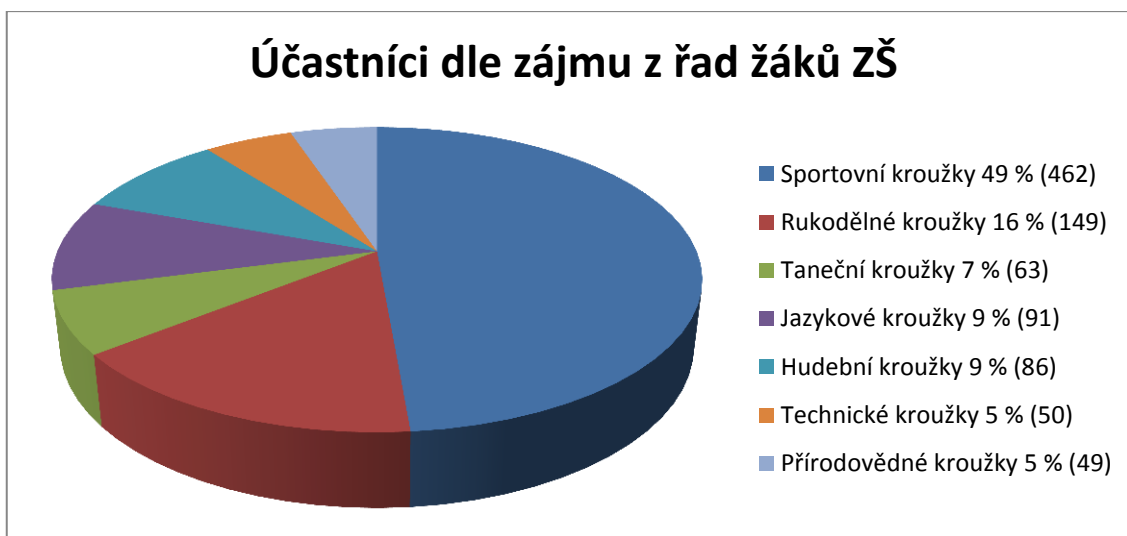
Největší zájem v DDM Náměšř je o sportovní kroužky. Patří mezi ně florbal, fotbal, sportovní gymnastika, taekwon-do, volejbal, stolní tenis, šachy, školička bruslení, bowling, pilates, chi-toning, střelba, atletika a aerobik. Mezi druhé nejoblíbenější činnosti patří rukodělné. Do této oblasti patří keramika, tiffany, vaření a tvořivé ruce. Na dalším místě jsou taneční kroužky. Mezi tyto aktivity patří zumba, křemínek, společenské tance, orientální tance a hip-hop. Mezi jazykové kroužky, které jsou na čtvrtém místě celkového zájmu, patří angličtina a ruština. Hudební kroužky na pátém místě zahrnují kroužky kytara, klávesy, sbor, flétnu a pro DDM netradiční sbor dospělých Cantorum. Ve skupině školka jsou započítány kroužky broučci, stonožka a cvičeníčko. Do technických kroužků jsou zahrnuty kroužky letečtí modeláři, fotografický, fantasy a astronomický. Nejnižší zájem z řad veřejnosti je o přírodovědné kroužky. Do této skupiny patří kroužky rybářský, myslivecký a skaut.

Graf č. 4:

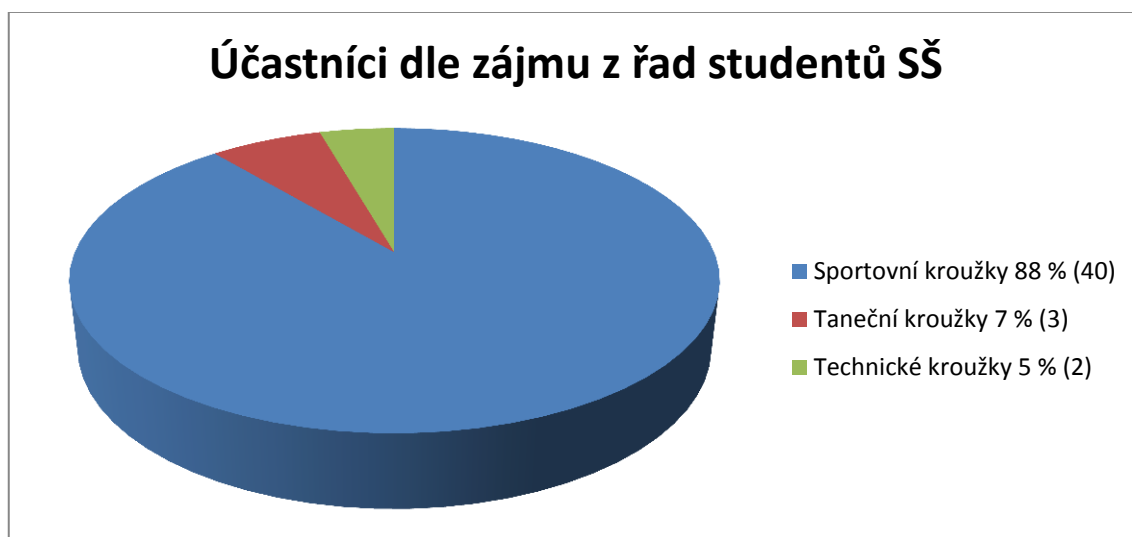
Nejvyšší zájem z řad předškoláků je o aktivity „suplující“ školku, mezi které patří sluníčko. Tuto aktivitu často využívají maminky v dopoledních hodinách, kdy si potřebují něco zařídit. Aktivita je pro malé děti velmi vhodná. Velmi oblíbené je také cvičení rodičů s dětmi – batolaty. Ve sportovních kroužcích je nejvyšší zájem o fotbal. Několik předškoláků navštěvuje také kroužky florbalu. V tanečních kroužcích je velmi oblíbený v této věkové kategorii kroužek zumba.

Graf č. 5:

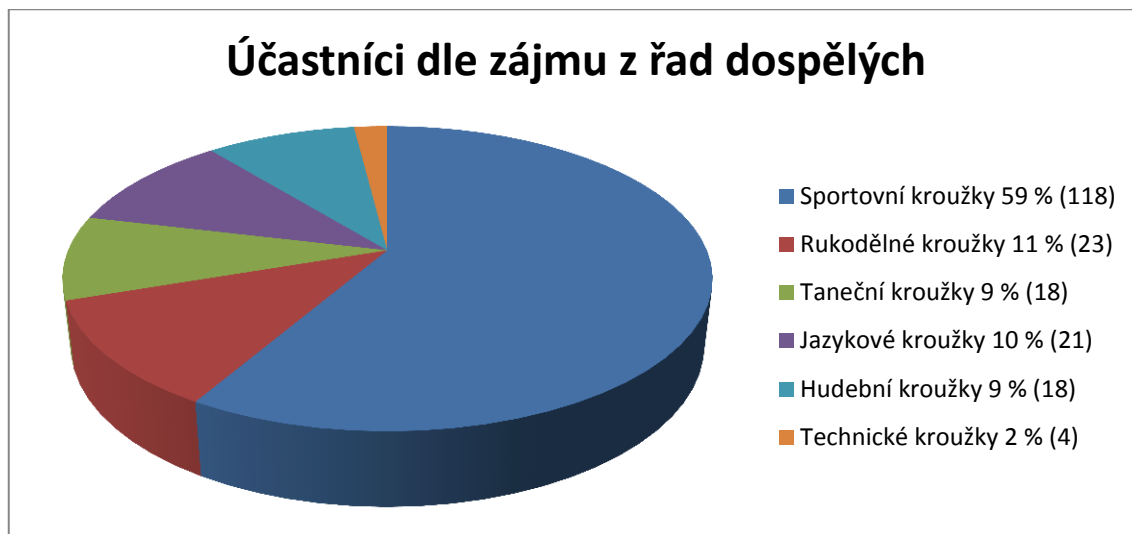
V kategorii žáků základních škol dochází k dominanci sportovních kroužků. Mezi chlapci jsou nejvíce oblíbené sportovní kroužky fotbal, florbal, tenis, stolní tenis, šachy a taekwon-do. Dívky ze sportovních kroužků preferují zejména sportovní gymnastiku, volejbal a atletiku. Velmi dobře jsou zastoupeny i rukodělné kroužky, mezi kterými dominuje již mnoho let oblíbená keramika.

Graf č. 6:

U studentů středních škol také dominují sportovní kroužky, mezi které patří fotbal, florbal a volejbal. V ostatních činnostech je účast v podstatě skoro nulová. Do budoucna se chceme prací se studenty v rámci naší organizace a našeho města zabývat a pokusit se toto číslo navýšit. Záměrem bude oslovení našich odchovanců, kteří jsou této kategorii věkově blízcí a mohli by tuto skupinu oslovit. K navýšení počtu účastníků by také mohl přispět záměr výstavby nového sportovního sálu, vzdáleného nedaleko DDM a nabídnutí tak nových prostor pro nejružnější sportovní aktivity.

Graf č. 7:

U dospělých účastníků v zájmu dominují sportovní kroužky. Patří mezi ně fotbal, florbal, stolní tenis a volejbal. Mezi ženami je oblíbené i nejrůznější cvičení (pilátes, chi-toning). V rukodělných kroužcích dosahuje nejvyššího počtu účastníků keramika a tiffany. V jazykových kroužcích navštěvují dospělí angličtinu.

Interní analýzou dat školní matriky Domu dětí a mládeže Náměšť jsme zjistili, že toto zařízení plní velmi významnou funkci v nabídce pravidelné zájmové činnosti ve všech definovaných etapách celoživotního vzdělávání.

5.4 Analýza kroužků a návaznost v etapách CŽV

V následující části se budu podrobněji zabývat rozborem jednotlivých nabízených kroužků a jejich návazností v již zmíněných čtyřech etapách celoživotního vzdělávání (děti MŠ, žáci ZŠ, studenti SŠ a dospělí). K tomuto rozboru jsme dospěli po pečlivém analyzování dat ze školní matriky DDM. Dále hospitační činností v jednotlivých zájmových útvarech, která systematicky proběhla od ledna do března 2017. Neméně důležitým zdrojem dat jsou mé osobní zkušenosti a znalosti prostředí DDM Náměšť.

V prvním řádku každé tabulky je vždy uveden v první buňce název kroužku a v následujících čtyřech buňkách počet účastníků daného

kroužku v jednotlivých věkových etapách (předškoláci, žáci základních škol, studenti středních škol, dospělí). Vybarvení buňky zelenou barvou znamená, že uvedené zařízení v dané věkové kategorii kroužek nabízí. Vybarvení buňky oranžovou barvou znamená, že by uvedené zařízení kroužek chtělo nebo mohlo v budoucnu nabídnout dané věkové kategorii. Vybarvení buňky červenou barvou znamená, že zařízení kroužek v uvedené věkové etapě nenabízí a ani nechce nabízet. V druhém řádku tabulek je uveden krátký popis, v jakých podmínkách kroužek v současné době funguje (řádek označen slovem „Poznámka“). V třetím řádku jsou u některých kroužků stanovené úkoly, které by bylo dobré v budoucnu realizovat.

Kroužek	MŠ	ZŠ	Studenti	Dospělí
Letečtí modeláři	0	7	0	0
Poznámka	Kroužek funguje v nové budově DDM. Kroužek má vlastní učebnu vybavenou 10 pracovními místy (stolky).			
Úkol	Nabídnout kroužek studentům i dospělým. Navýšení počtu žáků o 3.			

Tabulka č. 6: Letečtí modeláři

Zdroj: Vlastní tvorba

Sportovní gymnastika	0	59	0	0
Poznámka	Kroužek funguje ve třech skupinách, které se schází dvakrát týdně. Kroužek vedou čtyři kvalifikovaní vedoucí. Kroužek funguje ve spolupráci s tělovýchovnou jednotou Náměšř. Děvčata se průběžně zúčastňují mnoha vystoupení a soutěží na krajské i celostátní úrovni.			
Úkol	Otevřít kroužek pro děti mateřských škol.			

Tabulka č. 7: Sportovní gymnastika

Zdroj: Vlastní tvorba

Fotbal, Dívčí fotbal	37	95	28	30
Poznámka	Kroužek se schází ve třinácti skupinách rozdělených dle věku dvakrát týdně. V jarních, letních a podzimních měsících navštěvuje hřiště FC. V zimních měsících navštěvuje tělocvičnu ZŠ Husova. Tréninkové hodiny jsou nedostačující. Kroužek funguje ve spolupráci s fotbalovým klubem Náměšř. Účastníci kroužku hrají krajské soutěže a zúčastňují se v průběhu roku několika fotbalových turnajů.			
Úkol	Zajistit více tréninkových hodin v tělocvičně VÚ.			

Tabulka č. 8: Fotbal, Dívčí fotbal

Zdroj: Vlastní tvorba

Volejbal	0	32	4	12
Poznámka	V tomto školním roce došlo k výraznému navýšení počtu členek volejbalového kroužku díky osobnímu náboru v ZŠ. Kroužek se schází ve čtyřech skupinách a trénuje dvakrát týdně. Jedna trenérka odešla na mateřskou dovolenou a současný jeden trenér časově nestíhá. Děvčata hrají krajskou soutěž mladších a starších žákyň.			
Úkol	Zajistit dalšího trenéra. Oslovit bývalé členky a začlenit je do kroužku rekreačního volejbalu dospělých.			

Tabulka č. 9: Volejbal

Zdroj: Vlastní tvorba

Rybáři	0	22	0	0
Poznámka	Většina členů kroužek absolvuje z důvodu nutnosti složit rybářské zkoušky a získání rybářské povolenky. Kroužek funguje ve spolupráci s moravským rybářským svazem.			
Úkol	Rozdělit kroužek do dvou menších skupin. Jednu z těchto skupin nabídnout i těm, kteří již vlastní rybářský lístek a chtěli by se v rybářském sportu dále vzdělávat a zdokonalovat.			

Tabulka č. 10: Rybáři

Zdroj: Vlastní tvorba

Tenis	0	32	0	0
Poznámka	Kroužek probíhá v pěti skupinách a schází se dvakrát týdně. Schůzky se konají na venkovních tenisových kurtech pouze v jarním a podzimním období. Ani jeden z trenérů nemá trenérskou licenci. Zájem veřejnosti o tento kroužek roste.			
Úkol	Zajistit činnost kroužku i přes zimní období v areálu Habitat. Zajistit další trenéry. Získat alespoň jednoho trenéra s trenérskou licenci. Oslovit s nabídkou tenisového kroužku děti MŠ i studenty.			

Tabulka č. 11: Tenis

Zdroj: Vlastní tvorba

Šachy	0	6	0	0
Poznámka	Šachy mají v Náměšti dlouholetou tradici. Poslední roky dochází k pozvolnému úpadku účastníků kroužku. Kroužek funguje ve			

	spolupráci s tělovýchovnou jednotou.
Úkol	Navýšit počet členů kroužku o 4 členy. Oslovit s nabídkou kroužku děti MŠ.

Tabulka č. 12: Šachy

Zdroj: Vlastní tvorba

Fotografický	0	15	0	4
Poznámka	Fotografický kroužek je novinkou v nabídce DDM v letošním školním roce. Počet přihlášených účastníků je milým překvapením.			
Úkol	Oslovit s nabídkou kroužku studenty. Nabídnout jako několika hodinový kurz (10 schůzek).			

Tabulka č. 13: Fotografický kroužek

Zdroj: Vlastní tvorba

Myslivecký kroužek	2	14	0	0
Poznámka	Schůzky kroužku se konají na obecním úřadě Okarec. Kroužek funguje ve spolupráci s mysliveckým sdružením Okarec, jehož je vedoucí členem. Rodiče musí děti do kroužku několik kilometrů dovážet.			
Úkol	Otevřít kroužek přímo v prostorách DDM v Náměšti.			

Tabulka č. 14: Myslivecký kroužek

Zdroj: Vlastní tvorba

Angličtina, Ruština	0	91	0	21
Poznámka	O jazykové kroužky je v Náměšti dlouhodobě velký zájem. Šest skupin je otevřeno pro žáky			

	základních škol přímo v místních školách. Dvě skupiny otevřeny pro dospělé. Letošní rok se podařilo nově otevřít kroužek ruštiny pro žáky ZŠ. Kroužky fungují ve spolupráci s místními ZŠ.
Úkol	Zajistit nového vedoucího a otevřít kroužek pro děti MŠ.

Tabulka č. 15: Angličtina, Ruština

Zdroj: Vlastní tvorba

Skaut	1	13	0	0
Poznámka	Jedná se o nově otevřený kroužek.			
Úkol	Nabídnout naši turistickou základnu k uspořádání letního pobytového tábora.			

Tabulka č. 16: Skaut

Zdroj: Vlastní tvorba

Zumba	28	24	0	0
Poznámka	Kroužek se schází ve čtyřech skupinkách v krásném novém tanečním sále DDM.			
Úkol	Zajistit ještě jednu certifikovanou trenérku a otevřít novou skupinu pro studenty SŠ a dospělé.			

Tabulka č. 17: Zumba

Zdroj: Vlastní tvorba

Školička bruslení	10	7	0	0
Poznámka	Kroužek se schází v prostorách zimního stadionu v Náměšti. Školička bruslení funguje ve spolupráci s Kraso-klubem Náměšť. Tento klub platí pronájem ledu a zajišťuje trenérku s licenci.			
Úkol	Více komunikovat a spolupracovat s vedením			

	Krasoklubu. Posílit propagaci (např. osobní nábor v ZŠ) a navýšit počet účastníků na 25.
--	--

Tabulka č. 18: Školička bruslení

Zdroj: Vlastní tvorba

Křemínek	9	2	0	0
Poznámka	Dlouhodobě velmi oblíbený kroužek, který prezentuje DDM na mnoha vystoupeních a akcích v ušitých krojích. Angažuje se mnoho rodičů. Vedoucí již překročila věk 70 let. Kroužek funguje ve spolupráci s českým svazem žen.			
Úkol	Zajistit další vedoucí z řad rodičů účastníků kroužku, nebo z řad veřejnosti.			

Tabulka č. 19: Křemínek

Zdroj: Vlastní tvorba

Společenské tance	0	7	3	8
Poznámka	Kroužek funguje ve dvou skupinách v tělocvičně ZŠ Komenského. Počet účastníků každým rokem mírně klesá.			
Úkol	Navýšit počet účastníků z řad dospělých o 6.			

Tabulka č. 20: Společenské tance

Zdroj: Vlastní tvorba

Orientální tance	0	4	0	10
Poznámka	Úspěšný kroužek, který prezentuje DDM na mnoha soutěžích a akcích v celém Kraji Vysočina.			
Úkol	Navýšit počet členů ZŠ na 8.			

Tabulka č. 21: Orientální tance

Zdroj: Vlastní tvorba

Hip-hop, Aerobik	0	38	1	0
Poznámka	Kroužek hip-hopu je rozdělen do dvou skupin a probíhá v tanečním sále DDM. V nedávné minulosti ukončila smlouvu z důvodu mateřské dovolené externí vedoucí a kroužek funguje pod vedením nekvalifikované odchovaně. Kroužek aerobik je otevřen ve spolupráci se ZŠ Husova.			
Úkol	Zajistit kvalifikovanost vedoucí hip-hopu a zajištění případné další kvalifikované vedoucí.			

Tabulka č. 22: Hip-hop, Aerobik

Zdroj: Vlastní tvorba

Kytara, Klávesy, Flétna, Pěvecký	0	86	0	0
Poznámka	Hudební kroužky jsou v DDM dlouhodobě velmi oblíbené. V tomto školním roce je otevřeno celkem 13 skupin (z toho 6 skupin otevřeno v základních školách. V hudebních kroužcích je dbán vysoký důraz na individuální přístup k účastníkům. Talentovaným jedincům je nabízen přestup do základní umělecké školy v Náměšti. Návaznost na kroužek Orchestr Cantorum.			
Úkol	Otevřít hudební přípravku pro MŠ.			

Tabulka č. 23: Kytara, Klávesy, Flétna, Pěvecký

Zdroj: Vlastní tvorba

Orchestr Cantorum	0	0	0	18
Poznámka	Návaznost na hudební a pěvecké kroužky. Orchestr reprezentuje DDM na mnoha akcích a vystoupeních v Náměšti i širokém okolí.			

Úkol	Zajistit nové prostory pro schůzky kroužku.
------	---

Tabulka č. 24: Orchester Cantorum

Zdroj: Vlastní tvorba

Bowling	0	11	0	0
Poznámka	V Náměšti vzniklo nové sportoviště – bowling. V letošním školním roce se nově podařilo otevřít kroužek (10 lekcí) pro žáky základních škol.			
Úkol	Otevřít kroužek pro studenty SŠ.			

Tabulka č. 25: Bowling

Zdroj: Vlastní tvorba

Cvičeníčko, Stonožka, Sluníčko	90	0	0	0
Poznámka	Kroužky Cvičeníčko a Stonožka navštěvují rodiče s dětmi. Kroužek Sluníčko je určen pouze pro děti ve věku 2-6 let. Kroužky pro předškoláky jsou v Náměšti velmi oblíbené. Jedná se o silnou věkovou kategorii a potenciální účastníky kroužků pro dalších mnoho let. Je důležité ukázat kvalitu poskytovaného vzdělávání i rodičům, kteří své děti do kroužků doprovázejí a dochází tak k posílení image organizace.			
Úkol	Zachovat současnou nabídku aktivit.			

Tabulka č. 26: Cvičeníčko, Stonožka, Sluníčko

Zdroj: Vlastní tvorba

Broučci	10	0	0	0
Poznámka	Tvořivý kroužek pro předškoláky. Návaznost na keramiku.			

Úkol				
------	--	--	--	--

Tabulka č. 27: Broučci

Zdroj: Vlastní tvorba

Keramika	1	112	0	19
Poznámka	Kroužek funguje již několik let na velmi vysoké úrovni a s vysokým počtem účastníků. V současné době otevřeno 8 skupin. Kroužek funguje v keramické dílně DDM, ale i v místních ZŠ a také v ZŠ Březník a ZŠ Kralice. Všechny výrobky se vypalují v keramické peci DDM. To je velmi náročné pro vedoucí kroužku s ohledem neustálé nutnosti přepravy pracovního materiálu a všech pomůcek. Návaznost na kroužek broučci.			
Úkol	Zakoupit novou keramickou pec. Otevřít kroužek keramiky v ZŠ Vícenice a ZŠ Studenec. Otevřít kroužek pro SŠ.			

Tabulka č. 28: Keramika

Zdroj: Vlastní tvorba

Tvořivé ruce, Tiffany	0	32	0	4
Poznámka	V letošním školním roce otevřeny 4 skupiny. O tento typ aktivit není dlouhodobě zájem mezi studenty SŠ.			
Úkol				

Tabulka č. 29: Tvořivé ruce, Tiffany

Zdroj: Vlastní tvorba

Taekwon-do	2	48	0	12
Poznámka	Kroužek bojového umění je na velmi vysoké			

	úrovni. Trenér je mezinárodním rozhodčím. Taekwon-do se schází ve třech skupinách dvakrát týdně. Kroužek funguje ve spolupráci se školou taekwon-da IL-KYOK.
Úkol	Otevřít kroužek pro SŠ.

Tabulka č. 30: Taekwon-do

Zdroj: Vlastní tvorba

Florbal	0	76	4	16
Poznámka	Kroužky florbalu navštěvuje dlouhodobě vysoký počet účastníků. V tomto školním roce se schází šest skupin. Žáci ZŠ mají tréninky dvakrát týdně. Účastníci kroužků hrají sokolskou župní florbalovou ligu a již několik let dosahují úspěchy na celostátní úrovni. Kroužek se schází v tělocvičně ZŠ Husova.			
Úkol	Najít dalšího vedoucího, prostor v tělocvičně a otevřít kroužek přípravy pro MŠ.			

Tabulka č. 31: Florbal

Zdroj: Vlastní tvorba

Stolní tenis	0	14	1	12
Poznámka	Kroužek stolního tenisu je rozdělen do dvou skupin. První z nich navštěvují žáci ZŠ a druhou dospělí. Stolní tenis se hraje v místní sokolovně, kterou čeká v brzké době rekonstrukce. V současné době nemá sokolovna potřebné skladovací prostory a zakoupené vybavení velmi trpí. Vedoucí kroužku nemá trenérskou licenci.			
Úkol	Zajistit nové prostory. Navázat spolupráci			

	s oddílem TJ Sokol stolní tenis.
--	----------------------------------

Tabulka č. 32: Stolní tenis

Zdroj: Vlastní tvorba

Cvičení, Pilátes, Míče	0	0	0	36
Poznámka	Oblíbené kroužky u dospělých žen, které chodí pravidelně cvičit do tanečního sálu DDM.			
Úkol				

Tabulka č. 33: Cvičení, Pilátes, Míče

Zdroj: Vlastní tvorba

Atletika, Sportovní	0	38	0	0
Poznámka	Klasické pohybové kroužky, rozdělené do tří skupin. Kroužky fungují ve spolupráci se ZŠ Husova.			
Úkol				

Tabulka č. 34: Atletika, Sportovní

Zdroj: Vlastní tvorba

Pythagoras, Fantasy, Astronomie	0	28	2	0
Poznámka	Netradiční kroužky zaměřené na matematiku, deskové hry a astronomii. Děti se učí hrou.			
Úkol				

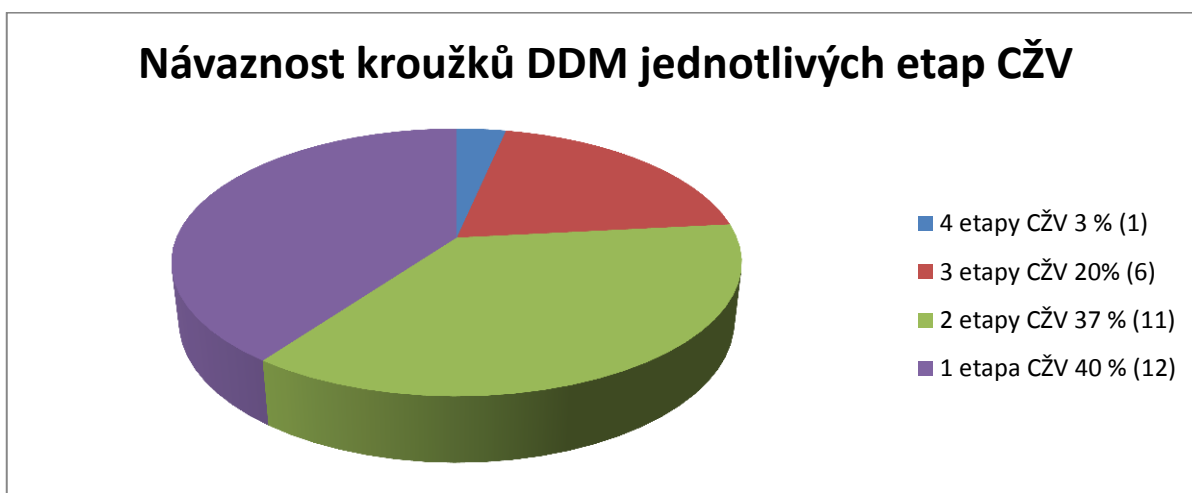
Tabulka č. 35: Pythagoras, Fantasy, Astronomie

Zdroj: Vlastní tvorba

Z uvedené analýzy lze vyčíst, že návaznost ve všech čtyřech stanovených etapách celoživotního vzdělávání je pouze u kroužku fotbal. Návaznost alespoň ve třech věkových etapách najdeme u kroužků volejbal,

společenské tance, keramika, taekwon-do, florbal a stolní tenis. Kroužky, které je možné navštěvovat alespoň ve dvou věkových etapách, jsou myslivost, angličtina, skaut, zumba, školička bruslení, křemínek, orientální tance, hip-hop, tvořivé ruce a fantasy. Ostatní kroužky jsou vyhraněné vždy pouze pro jednu věkovou kategorii.

Graf č. 8:

Z grafu č. 8 je patrné, že jednotlivé kroužky jsou jen v minimálním případě nabídnuty více věkovým etapám. Nicméně zájmové útvary lze různě kombinovat v uvedených odvětvích a návaznosti tak dosáhnout. Například pro děti předškolního věku jsou nabízeny kroužky cvičeníčko, stonožka, broučci a další, které nabízejí všeobecnou sportovní, taneční, výtvarnou přípravu. A až následně se účastníci (často rodiče účastníků) rozhodují, do jakých specializovaných zájmových útvarů se přihlásí. Pokud přijmeme tuto úvahu, pak lze hovořit o provázanosti ve třech etapách a více v minimálně 60% zájmových útvarů.

Z výzkumu dále vyplynulo i několik úkolů (opatření) pro vedení DDM. Opatření budou zdůrazněny v šesté závěrečné kapitole této práce.

6 NAVRHNUTÁ OPATŘENÍ PRO DDM NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU

V této kapitole bych rád uvedl několik opatření a úkolů vyplývajících z provedené analýzy výkazů jednotlivých středisek volného času / domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina a z analýzy dat školní matriky DDM Náměšť nad Oslavou. Opatření jsou rozdělena do několika tematických okruhů - nabídka aktivit, lidské zdroje, materiální a prostorové podmínky.

- **Nabídka aktivit**

Zachovat nabídku aktivit pro muže a ženy (kluky a holky) vyváženou.
Poskytovat i nadále nabídku zájmového vzdělávání všech čtyřem analyzovaným kategoriím (předškoláci, žáci ZŠ, studenti SŠ, dospělí).
Prohlubovat spolupráci s ostatními organizacemi ve městě a okolí.
Prohlubovat spolupráci s ostatními středisky volného času / domy dětí a mládeže v Kraji Vysočina.
Sledovat nové trendy a poptávku veřejnosti. Pružně na ni reagovat.
Oslovit s nabídkou okolní obce, kde ještě DDM nenabízí své kroužky.

- **Lidské zdroje**

Aktivně spolupracovat se všemi současnými vedoucími kroužků DDM.
Zajistit další vedoucí pro některé zájmové útvary.
Zajistit vzdělání pro všechny dosud nekvalifikované vedoucí, dle platné legislativy.
Zaměřit se na kvalitu interních i externích pracovníků.
Vychovávat kvalitní nové vedoucí.

- **Materiální podmínky**

Reagovat na nové trendy a poptávku veřejnosti.
Zakoupit novou keramickou pec.

Zvýšit své know-how zakoupením nových netradičních učebních pomůcek.
--

Neustále modernizovat učebny materiální vybavení jednotlivých kroužků.
--

- **Prostorové podmínky**

Zajistit nové prostory pro hudební kroužky.

Zajistit nové prostory pro sportovní kroužky.

V souvislosti s požadavky a potřebami vývojových trendů neustále modernizovat všechny prostory DDM.

- **Dále**

Realizovat v co nejbližší době konkrétní úkoly uvedené v analýze u jednotlivých kroužků v předchozí kapitole.

Tento materiál bude projednán na poradě interních pracovníků a na pedagogické radě Domu dětí a mládeže v Náměšti nad Oslavou, kde budou upřesněny termíny splnění jednotlivých úkolů a zodpovědnosti pracovníků DDM. Materiál bude dále předložen Radě města Náměště nad Oslavou, která plní funkci zřizovatele.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo analyzovat a popsat nabídku celoživotního vzdělávání v domech dětí a mládeže v Kraji Vysočina a prověřit, jakou funkci v této oblasti má Dům dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou.

Při tvorbě práce se ukázalo, že před konkrétním výzkumným šetřením bylo nutné seznámit čtenáře s nutným teoretickým základem. V úvodních kapitolách došlo k seznámení s teoretickými východisky z oblasti celoživotního vzdělávání, zájmového vzdělávání a zájmového vzdělávání dospělých.

Po vstřebání potřebné teoretické základny jsem přistoupil ke konkrétním výzkumným úkolům. V úvodu byly položeny následující výzkumné otázky: roste zájem dětí, žáků, studentů a dospělých o zájmové vzdělávání v rámci domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina? Ano, zájem u dětí, žáků a dospělých o zájmové vzdělávání v rámci domů dětí a mládeže v Kraji Vysočina roste. U studentů došlo v uvedeném období k poklesu. Podrobné výsledky nalezne čtenář v kapitole č. 4. Jak se tento zájem projevuje v Domu dětí a mládeže Náměšř nad Oslavou? Tato organizace koresponduje s ostatními DDM v Kraji Vysočina. Zájem o kroužky z řad veřejnosti byl navýšen ve všech věkových kategoriích kromě studentů středních škol. Tam došlo ve zkoumaném období k úbytku účastníků. Podrobné výsledky jsou k dispozici v kapitole č. 4. Nabízí uvedené zařízení zájmové vzdělávání v jednotlivých oborech pro různé věkové etapy celoživotního vzdělávání? Ano, uvedené zařízení nabízí zájmové vzdělávání v jednotlivých oborech pro různé věkové etapy celoživotního vzdělávání. Konkrétní popis a analýzu těchto činností lze nalézt v části této práce č. 5.3 a v příloze č. 2. Existuje v tomto zařízení posloupnost a provázanost nabídky zájmového vzdělávání v jednotlivých etapách? Ano, v zařízení DDM Náměšř nad Oslavou existuje posloupnost a provázanost

nabídky zájmového vzdělávání v jednotlivých etapách celoživotního vzdělávání. Konkrétní výsledky lze nalézt v kapitole č. 5.4.

Lze konstatovat, že na všechny v úvodu položené výzkumné otázky bylo v průběhu práce průběžně a pozitivně odpovězeno.

Diplomová práce dokazuje, že domy dětí a mládeže v Kraji Vysočina plní velmi významnou funkci v poskytování zájmového vzdělávání. Na základě uskutečněných výzkumů lze Dům dětí a mládeže Náměšť nad Oslavou ve srovnání s ostatními zkoumanými organizacemi v Kraji Vysočina označit jako nadprůměrné. Nabídka je velmi pestrá a určena všem věkovým kategoriím. Uvedená práce tak naplňuje jak předem stanovený název, tak předem stanovený cíl.

Znalosti i dovednosti získané v jednotlivých činnostech domů dětí a mládeže často uplatní účastníci lépe, než znalosti získané v klasických školách. Pro domy dětí a mládeže je důležité, aby zůstaly i nadále jako součást vzdělávacího systému České republiky a dokázaly pružně reagovat na nové moderní trendy a poptávku veřejnosti.

Seznam literatury a ostatních zdrojů

- Bartoňková, H. (2013). *Teorie celoživotního vzdělávání: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: UP.
- Bednaříková, I. (2006). *Kapitoly z andragogiky 1*. Olomouc: UP.
- Beneš, M. (2014). *Andragogika*. Praha: Grada.
- Bočková, V. (2002). *Vzdělávání – průvodní jev života*. Olomouc: UP.
- Brezinka, W. (2001). *Východiska k poznání výchovy: úvod k základům vědy o výchově, k filozofii výchovy a k praktické pedagogice*. Brno: L. Marek.
- Dvořáková, M. (2013). *Technologie vzdělávání dospělých I: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: UP.
- Dvořáková, M. & Šerák, M. (2016). *Andragogika a vzdělávání dospělých: vybrané kapitoly*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
- Faure, E. (1972). *Learning to be: the world of education today and tomorrow*. 2. impr. Paris: Unesco.
- Heřmanová, J. & Macek, M. (2009). *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 2., aktualiz. a rozš. vydání. Praha: MŠMT.
- Hroník, F. (2007). *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. Praha: Grada.
- Komenský, J., A. (1948). *Vševýchova: (Pampaedia)*. Praha: Státní nakladatelství.
- Krátký, P. (2016). *Výroční zpráva DDM Náměšť nad Oslavou*. Náměšť nad Oslavou: DDM.
- Merriam, S. B. & Bierema, L. L. (2014). *Adult learning: linking theory and practice*.
- Mužík, J. (2005). *Didaktika profesního vzdělávání dospělých*. Plzeň: Fraus.
- Nakonečný, M. (1995). *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář.
- Nakonečný, M. (1997). *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha: Academia.
- Palán, Z. (1997). *Výkladový slovník vzdělávání dospělých*. Praha: DAHA.
- Palán, Z. (2002). *Výkladový slovník lidské zdroje: výchova, vzdělávání, péče, řízení*. Praha: Academia.

- Pávková, J. (2008). *Pedagogika volného času*. Praha: Portál.
- Pávková, J. (2014). *Pedagogika volného času*. Praha: UK.
- Pospíšil, O. (2001). *Pedagogika dospělých – andragogika*. Praha: UK.
- Prášilová, M. (2006). *Tvorba vzdělávacího programu*. Praha: Triton.
- Průcha, J. (2002). *Moderní pedagogika*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Portál.
- Průcha, J. & Veteška, J. (2012). *Andragogický slovník*. Praha: Grada.
- Rabušicová, M. & Rabušic, L. (2008). *Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice*. Brno: MU.
- Šerák, M. (2009). *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál.
- Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál.
- Veteška, J. & Tureckiová M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada.
- Vymazal, J. (1990). *Mimoškolská výchova a vzdělávání dospělých a její institucionální systém v ČSR*. Praha: SPN.
- Bílá kniha. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Citováno 15. listopadu 2016. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha/narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-bila-kniha-2001?highlightWords=b%C3%AD1%C3%A1+kniha+2001>
- DDM. (2017). *Dům dětí a mládeže Radost Náměšť nad Oslavou: Kdo jsme?* Citováno 16. února 2017. Dostupné z: <http://www.namestddm.cz/o-nas/kdo-jsme.html>
- Dofe. (2017). *Mezinárodní cena vévody z Edinburghu*. Citováno 13. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.dofe.cz/cz/o-programu-dofe>
- DZVR. (2007). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky*. Citováno 10. prosince 2016. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>

IROP. (2017). *Evropský fond pro regionální rozvoj. Integrovaný regionální operační program*. Citováno 29. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Media/Predstavujeme-IROP>

Kompetence. (2011). *Měření kompetencí ve funkčním studiu*. Citováno 10. února 2017. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/N/12575/MERENI-KOMPETENCI-VE-FUNKCNIM-STUDIU.html/>

Maslow. (1943). *Maslowova pyramida lidských potřeb*. Citováno 9. ledna 2017. Dostupné z: <http://zrcadlo.blogspot.cz/2008/06/maslowova-pyramida.html>

Memorandum. (2000). *Memorandum o celoživotním učení*. Citováno 15. listopadu 2016. Dostupné z: <http://old.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>

MŠMT. (2016). *Schéma vzdělávacího systému České republiky ve školním / akademickém roce 2013/2014*. Citováno 29. prosince 2016. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/37376>

NSK. (2014). *Národní soustava kvalifikací*. Citováno 26. ledna 2016. Dostupné z: <http://www.narodnikvalifikace.cz/>

OPRLZ. (2003). *Operační program Rozvoj lidských zdrojů období 2004-2006*. Citováno 10. prosince 2016. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/operacni-program-rozvoj-lidskych-zdroju>

SRLZ. (2003). *Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku: Strategy of human resources development for the Czech republic*. Citováno 10. prosince 2016. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/files/clanky/1291/Strategie_RLZ.pdf

Strategie2020. (2014). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Citováno 12. prosince 2016. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf

SVČ. (2017). *Střediska volného času*. Citováno 18. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

ŠD. (2017). *Školní družina*. Citováno 18. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-druziny>

ŠK. (2017). *Školní klub*. Citováno 18. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>

ŠZ. (2004). *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů*. Citováno 9. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39574/download>

Vyhláška ZV. (2005). *Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů*. Citováno 10. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25109/download>

Vyhláška 106/2001. (2001). *Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů*. Citováno 20. ledna 2017. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2001-106>

VZKV. (2016). *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za školní rok 2014/2015 a kalendářní rok 2015*. Citováno 14. února 2017. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline/ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4072721

ZPP. (2004). *Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Citováno 19. ledna 2017. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/38850_1_1

ZORP. (2000). *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů*. Citováno 20. ledna 2017. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49567&nr=250~2F2000&rpp=15#local-content>

Zákon 258/2000. (2000). *Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.* Citováno 20. ledna 2017. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>

Zájmové vzdělávání. (2017). *Zájmové vzdělávání.* Citováno 10. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

ZVRVS. (2014). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020.* Citováno 10. prosince 2017. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/35188_1_1/

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1: Edukace jako spojení výchovy a vzdělávání
- Obrázek č. 2: Pilíře CŽV dle UNESCO
- Obrázek č. 3: Typy celoživotního vzdělávání
- Obrázek č. 4: Schéma vzdělávacího systému ČR
- Obrázek č. 5: Etapy celoživotního vzdělávání

Seznam grafů

Graf č. 1:	Účastníci dle jednotlivých etap CŽV
Graf č. 2:	Účastníci dle pohlaví
Graf č. 3:	Účastníci dle zájmu
Graf č. 4:	Účastníci dle zájmu z řad předškoláků
Graf č. 5:	Účastníci dle zájmu z řad žáků ZŠ
Graf č. 6:	Účastníci dle zájmu z řad studentů SŠ
Graf č. 7:	Účastníci dle zájmu z řad dospělých
Graf č. 8:	Návaznost kroužků DDM jednotlivých etap CŽV

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Zdroje financování zájmového vzdělávání
Tabulka č. 2:	Přehled DDM v Kraji Vysočina včetně celkového počtu účastníků v pravidelné a příležitostné zájmové činnosti
Tabulka č. 3:	Celkový počet kroužků a účastníků v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.
Tabulka č. 4:	Počet dětí a žáků v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.
Tabulka č. 5:	Počet studentů a dospělých v pravidelné zájmové činnosti v DDM Kraje Vysočina v letech 2005 a 2015.
Tabulka č. 6:	Letečtí modeláři
Tabulka č. 7:	Sportovní gymnastika
Tabulka č. 8:	Fotbal, Dívčí fotbal
Tabulka č. 9:	Volejbal
Tabulka č. 10:	Rybáři
Tabulka č. 11:	Tenis
Tabulka č. 12:	Šachy
Tabulka č. 13:	Fotografický kroužek
Tabulka č. 14:	Myslivecký kroužek
Tabulka č. 15:	Angličtina, Ruština
Tabulka č. 16:	Skaut
Tabulka č. 17:	Zumba
Tabulka č. 18:	Školička bruslení
Tabulka č. 19:	Křemínek
Tabulka č. 20:	Společenské tance
Tabulka č. 21:	Orientální tance
Tabulka č. 22:	Hip-hop, Aerobik

Tabulka č. 23:	Kytara, Klávesy, Flétna, Pěvecký
Tabulka č. 24:	Orchestr Cantorum
Tabulka č. 25:	Bowling
Tabulka č. 26:	Cvičeníčko, Stonožka, Sluníčko
Tabulka č. 27:	Broučci
Tabulka č. 28:	Keramika
Tabulka č. 29:	Tvořivé ruce, Tiffany
Tabulka č. 30:	Taekwon-do
Tabulka č. 31:	Florbal
Tabulka č. 32:	Stolní tenis
Tabulka č. 33:	Cvičení, Pilátes, Míče
Tabulka č. 34:	Atletika, Sportovní
Tabulka č. 35:	Pythagoras, Fantasy, Astronomie

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Seznam příležitostných akcí DDM Náměšť nad Oslavou ve školním roce 2015-2016
- Příloha č. 2 Seznam kroužků DDM Náměšť nad Oslavou ve školním roce 2015-2016. Stav k 31.10.2015

Příloha č. 1

Seznam příležitostných akcí DDM Náměšť nad
Oslavou ve školním roce 2015-2016

Poř.	Dat	Název akce	Počet účastníků					Počet hodin	Po:	
			Celk.	MŠ	ZŠ	SŠ	>18			R+D
1	8. 9.	Noční hra Triffidi - ZŠ Kom.	24		20		4		5	6
2	11. 9.	O poklad Purkmistra	180		130			50	3	1
3	12.- 13.9.	Oživený zámek	960					960	16	3
4	17. 9.	Výlet na lodi	8				8		2,5	3
5	21. 9.	Program adapt. 3. tř.	18		18				2,5	6
6	22. 9.	Program adapt. ZŠ Kom 2.tř.	21		21				2,5	6
7	26. 9.	Fichtel cup	180				180		10	3
8	1. 10.	Snídaně v DDM radní Kraje	8				8		1,5	1
9	4. 10.	Školička bruslení	21	6	15				1	1
10	9. 10.	Slavnostní otevření DDM	150					150	1	2
11	9. 10.	Pohádková cesta s lampionem	510					510	3	2
12	10. 10.	Deskové hry v DDM	9		9				3	1
13	10. 10.	Tenisový turnaj	23		23				6	3
14	14. 10.	Keramika MŠ Hus. Žlutí	19	19					1,5	6
15	14. 10.	Turnaj ve střelbě	12		12				1,5	1
16	15. 10.	Keramika MŠ Hus. Červení	19	19					1,5	6
17	16. 10.	Porada vedoucích	49				49		4	1
18	20. 10.	Keramika MŠ Hus.	20	20					1,5	6
19	20. 10.	Keramika MŠ Hus. + rodiče	18					18	1,5	6
20	22. 10.	Keramika MŠ Hus.	20	20					1,5	6
21	27. 10.	Výrobky z papíru	9		9				1,5	1
22	27. 10.	Vaření	11		11				1,5	1
23	27. 10.	Turnaj ve střelbě	12		12				1,5	1
24	27. 10.	Outdoorové aktivity	11		11				1,5	1
25	29. 10.	Turnaj v šipkách	6		6				2	1
26	30. 10.	Florbalový turnaj	29		29				3	1
27	31. 10.	Sobota v TCM Jedov	15		3	3	9		10	1
28	27. 10.	Leptání skla ZŠ Hartvíkovice	16		12		4		2,5	6
29	2. 11.	Keramika ZŠ Hartvíkovice	20		20				2,5	6
30	3. 11.	Keramika ZŠ Vícenice	24		24				2	6
31	5. 11.	Keramika ZŠ Kom. 3.tř.	18		18				2	6
32	9. 11.	Turnaj stolní tenis ZŠ	9		9				2,5	1
33	9. 11.	Turnaj stolní tenis dosp.	15			3	12		2,5	1
34	11. 11.	Turnaj Twister	8		8				1	1
35	14. 11.	Pedig - babinec	12		4		8		4,5	1
36	14. 11.	Drakiáda	130					130	2	1

37	18. 11.	Návštěva JČK	11				11		1,5	1
38	18. 11.	Keramika ZŠ Kom. 6.tř.	18		18				1,5	6
39	18. 11.	Keramika ZŠ Kom 7. tř.	20		20				1,5	6
40	19. 11.	Keramika ZŠ Kom 8. tř.	22		22				1,5	6
41	19. 11.	Orion cup ve florbale	20		20				3	3
42	20. 11.	Leptání skla	6		12		4		3	1
43	21. 11.	Župní florbalová liga	195		195				10	2
44	21. 11.	Zájezd do Bongo Brno	0		0				0	1
45	22. 11.	Tanec pro laskavost	40		20		20		1	1
46	24. 11.	Keramika ZŠ Kom	20		20				1,5	6
47	26. 11.	Orion cup ve florbale 8.-9.tř.	40		40				3	3
48	28. 11.	Rozsvícení ván. Stromu	1800				1800		6	3
49	29. 11.	Křemínek Hluboké	90				90		2	3
50	3. 12.	Křemínek Domov bez zámku	40				40		1,5	3
51	4. 12.	Mikuláš ve školkách a ZŠ	230	200			30		4	1
52	5. 12.	Florbalový turnaj V. Bíteš	9		9				4	4
53	1. 12.	Keramika ZŠ Kom	9		9				1	6
54	3. 12.	Keramika ZŠ Kom	20		20				2	6
55	9. 12.	Tiffany	8				8		3	1
56	11. 12.	Pergamáno	12		11		1		3	1
57	12. 12.	ŽFL Třebíč	25		25				10	2
58	16. 12.	Zdobení stromku zvířátkům	9		9				1	1
59	19. 12.	Míčový pětiboj	28				28		9	1
60	20. 12.	Karneval na ledě	300				300		2	3
61	9.1.16	O perníkovou chaloupku	39		39				6,5	1
62	16. 1.	Župní florbalová liga	130		130				10	2
63	18. 1.	Turnaj ve stolním tenisu děti	12		1				2,5	1
64	18. 1.	Turnaj ve st. tenisu dosp.	19			1	18		3,5	1
65	20. 1.	Turnaj v lukostřelbě	10		10				1,5	1
66	22. 1.	Lyžování na fajfáku	10		6	1	3		4	1
67	29. 1.	Turnaj ve florbale	29		29				3	1
68	2. 2.	Prohlídka DDM Klub duch.	16				16		1	1
69	5. 2.	Lyžování na fajfáku	8		8				3,5	1
70	8. 2.	Šipky, X-box	14		14				2	1
71	8. 2.	Hry na zahradě	11		11				1,5	1
72	8. 2.	Stolní tenis	7		5		2		1,5	1
73	8. 2.	Stolní tenis dospělí	13				13		1,5	1
74	9. 2.	Střelecké dopoledne	14		14				2,5	1
75	9. 2.	Deskové hry	15		15				3,5	1
76	10. 2.	Zájezd do WIKYLANDU	31		31				6,5	1
77	11. 2.	Dopolední vaření	6		6				2	1
78	11. 2.	Tvořivé odpoledne	9		8		1		2	1
79	18. 2.	Keramická dílna	12		12				2	1

80	20. 2.	Karneval Náměšť	203					203	2,5	1
81	20. 2.	Župní florbalová liga Náměšť	190		190				10	2
82	21. 2.	Karneval Kralice	209					209	3	2
83	22. 2.	Promítání Sardínie KD	14				14		2	1
84	22. 2.	Keramika MŠ Třebíčská	52	52					3	6
85	24. 2.	Odpolední vaření	4		4				2	1
86	27. 2.	Taneční soutěž	11		11				7	4
87	27. 2.	Pletení proutí	18		5		13		4,5	1
88	1. 3.	Zimní olympiáda MŠ	190	190					2	6
89	2. 3.	Keramika ZŠ Kom.	21		21				1,5	6
90	4. 3.	Keramika ZŠ Kom.	22		22				1,5	6
91	6. 3.	Turnaj v pistolkách NERF	18		18				3	1
92	7. 3.	Keramika ZŠ Kom. 8.tř.	21		21				1,5	6
93	8. 3.	Keramika ZŠ Kom. 2.tř.	17		17				2	6
94	10. 3.	Keramika ZŠ Kom. 3.tř.	18		18				1,5	6
95	10. 3.	Rodiče s dětmi v DDM	26					26	3	1
96	11. 3.	Keramika ZŠ Kom. 9.tř.	20		20				1,5	6
97	11. 3.	Velikonoční dílny	13		9		4		2	1
98	16. 3.	Turnaj v petanque	10		10				1	1
99	18. 3.	Babinec - pergamáno	12		10		2		1,5	1
100	19. 3.	Tiffany	14		3		11		4,5	1
101	19. 3.	ŽFL Rouchovany	200		200				11	2
102	20. 3.	Karneval na ledě	160					160	2,5	3
103	21. 3.	Turnaj stolní tenis děti	8		8				2,5	1
104	21. 3.	Turnaj stolní tenis dospělí	18			2	16		3,5	1
105	24. 3.	Šachový turnaj Beránek	61		61				7	1
106	27. 3.	Přehlídka trofejí Třebíč	8		8				5	4
107	31. 3.	Keramika MŠ Hus.	16	16					1,5	6
108	2. 4.	Florbalový přebor DD	70		70				4	3
109	3. 4.	Turnaj v pistolkách NERF	46		46				3	1
110	5. 4.	Keramika MŠ Hus.	21	21					1,5	6
111	5. 4.	Keramika MŠ Hus2.	19	19					1,5	6
112	6. 4.	Turnaj v ruských kuželkách	9		9				1	1
113	7. 4.	Keramika ZŠ Hus. 6 tř.	30		30				1	6
114	8. 4.	Leptání skla	10		8		2		1,5	1
115	8.-10.4.	Přebor ČOS Praha	17		17				48	4
116	11. 4.	Keramika MŠ E.F.B.1	21	21					1,5	6
117	11. 4.	Keramika MŠ E.F.B.2	21	21					1,5	6
118	14. 4.	Keramika ZŠ Kom. 2.tř.	15		15				1,5	6
119	15. 4.	Labyrint ZŠ Husova	16		16				1,5	6
120	15. 4.	Labyrint ZŠ Komenského	16		16				1,5	6
121	18. 4.	Keramika ZŠ Komenského	15		15				1,5	6
122	19. 4.	Vynášení zimy	70					70	1,5	1

123	21. 4.	Labyrint Vácenice, Hartv.	16		16				2	6
124	22. 4.	Labyrint Kralice	30		30				1,5	6
125	22. 4.	Labyrint Březník	16		16				1,5	6
126	23. 4.	Zájezd do ZOO Praha	38	1	24		13		11,5	1
127	23. 4.	Výstava trofejí - lukostřelba	50		50				5	3
128	25. 4.	Labyrint Studenec	13		13				1,5	6
129	25. 4.	Labyrint Mohelno	36		36				1,5	6
130	30. 4.	Čarodějnice	2000				2000		6	3
131	3. 5.	Promítání - Klub seniorů	12				12		1,5	1
132	3. 5.	Keramika ZŠ Husova	18		18				1,5	6
133	3. 5.	Vystoupení Křemínek	22				22		1,5	1
134	4. 5.	Keramika ZŠ Husova	14		14				1,5	6
135	5. 5.	Outdoor Medzilaborce	80		80				2	1
136	6. 5.	Keramika ZŠ Husova	14		14				1,5	6
137	6. 5.	Dílny keramika Kralice	42				42		2	1
138	10. 5.	Turnaj v bowlingu	14		14				2	1
139	10. 5.	Keramika ZŠ Husova 3.B.	18		18				1,5	6
140	11.- 12.5.	Porada ředitelů DDM/SVČ	17				17		15	1
141	13. 5.	Keramika ZŠ Husova 8.B.	21		21				1,5	6
142	13. 5.	Smalt	7		5		2		1,5	1
143	14. 5.	Tiffany	8		3		5		4,5	1
144	16. 5.	Keramika ZŠ Husova 2.A	24		24				1,5	6
145	16. 5.	Turnaj stolní tenis děti	11		11				2,5	1
146	16. 5.	Turnaj stolní tenis dospělí	19			1	18		3	1
147	17. 5.	Vystoupení Křemínek senioři	65				65		1,5	4
148	18. 5.	Turnaj v lukostřelbě	8		8				1,5	1
149	19. 5.	Finále Labyrint	32		32				3	1
150	21. 5.	Laser game Brno	11		11				6	1
151	28. 5.	Sportovní den - pingpong, tenis	22				22		9	1
152	4. 6.	Rybářské závody	41		13		28		6	2
153	4. 6.	Junior day	1800		1800				8	2
154	6. 6.	Promítání Klub seniorů	9				9		2	1
155	8. 6.	Návštěva z SVČ Znojmo	8				8		2	1
156	9. 6.	Olympiáda MŠ	180	180					2	6
157	11. 6.	O pohár Magdalenky	40		1		39		9	1
158	13. 6.	Návštava z SVČ V. Meziříčí	9				9		3	1
159	16. 6.	Laktační poradna	16				16		3	1
160	18. 6.	Tenisový turnaj	18		1				8	3
161	19. 6.	Cesta pohádkovým lesem	475				475		3,5	3
162	21. 6.	Návštava ředitelů Pardubicko	12				12		4	1
163	23. 6.	Branný den ZŠ Hus. 1 st.	147		147				4	6
CELKEM			13394	805	4531	11	958	7071	565	

Příloha č. 2

Seznam kroužků DDM Náměšť nad Oslavou ve
školním roce 2015-2016. Stav k 31.10.2015

	Kroužek	Účastníci					
			ZŠ	SŠ	předšk.	dosp.	r+d
1	letečtí modeláři	7	7				
2	gymnastika SG	19	19				
3		19	19				
4		21	21				
5	fotbal	13		13			
6		13		13			
7	volejbal	18	16	2			
8		18	16	2			
9	rybáři	22	22				
10	tenis	4	4				
11		4	4				
12		3	3				
13		3	3				
14		2	2				
15		2	2				
16		3	3				
17		3	3				
18		4	4				
19		4	4				
20	fotbálek	10		2		8	
21		10				10	
22	Šachy	6	6				
23	fotografický	15	15				
24		4				4	
25	myslivecký	16	14		2		
26	angličtina 2	11				11	
27		10				10	
28	Skaut	14	13		1		
29	Zumba	15			15		
30		12	12				
31		13			13		
32		12	12				
33	bruslení	9	2		7		
34		8	5		3		
35	Křemínek	11	2		9		
36	společn.tance	8				8	
37	orientální tance	14	4			10	
38	Hip Hop	11	10		1		

39		16	16				
40	tvořivé ruce	9	9				
41	Bowling	11	11				
42	Sluníčko	12			12		
43	Vaření	5	5				
44	tiffany	6	2			4	
45	kytara 1	4	4				
46	kytara 2	5	5				
47	kytara 3	11	11				
48	kytara 4	11	11				
49	klávesy 1	4	4				
50	klávesy 2	3	3				
51	klávesy 3	5	5				
52	taekwon-do děti	25	24		1		
53		25	24		1		
54	taekwon-do dospělí	6				6	
55		6				6	
56	fotbal ml.žáci	11	11				
57		11	11				
58	fotbal st.žáci	17	17				
59		17	17				
60	broučci	10			10		
61	rekre.volejbal	12				12	
62	míče	18				18	
63	pilátes	8				8	
64	protahovací cvičení	10				10	
65	přípravečka	8	4		4		
66		8	4		4		
67	přípravka ml.	11	11				
68		11	11				
69	přípravka st.	15	2		13		
70		15	2		13		
71	stolní tenis děti	14	14				
72	stolní tenis dospělí	13		1		12	
73	florbal 1	13	13				
74		13	13				
75	florbal 2	25	25				
76		25	25				
77	florbal dospělí	10				10	
78	florbal dospělí	10		4		6	
79	keramika děti	9	7		1	1	
80		10	10				
81	keramika Březník	26	26				
82	keramika Kralice	21	21				

83		15	15				
84	Uličníci	10	10				
85	Keramika dospělí	19	1			18	
86	dívčí kopaná	20	5	3		12	
87	Fantasy	12	10	2			
88	střelecký	13	13				
89	cvičeníčko 1	9					9
90	cvičeníčko 2	9					9
91	cvičeníčko 3	9					9
92	cvičeníčko 4	16					16
93	cvičeníčko s rodiči	12					12
94	mini cvičeníčko	0					0
95	Stonožka	23					23
96	cantorum	18				18	
97	zpívání	8	8				
98	Šikovné ruce	7	7				
99	Pythagoras	13	13				
100	Taneční	10	7	3			
101	angl.přípravka	18	18				
102	angl.konverzace	11	11				
103	ruština	8	8				
104	flétna	4	4				
105	klávesy	4	4				
106	aerobik	12	12				
107	atletika	14	14				
108	sportovní	11	11				
109	sportovní	13	13				
110	sbor	12	12				
111	keramika	22	22				
112	dramatický	0	0				
113	rukodělný	14	14				
114	sportovní	19	19				
115	angličtina hrou 1	8	8				
116	angličtina hrou 2	13	13				
117	angl.konverzace	24	24				
118	angl.konverzace	9	9				
119	astronomický	5	5				
120	flétna	8	8				
121	flétna	7	7				
	CELKEM	1385	950	45	110	202	78